

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

ΕΤΟΣ ΕΒΔΟΜΟΝ — ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1891. — ΤΕΥΧΟΣ Η'

ΣΗΡΟΤΡΟΦΙΚΑ

A') Δυσάρεστα αποτελέσματα της επί μικρᾶς ἐπιφανείας ἀνατροφῆς πολλῶν σκωλήκων. Ἡ ἐπὶ τῷ αὐτῷ χώρῳ ἐπισώρευσις πολλῶν σκωλήκων ἀποβαίνει πάντοτε ἐπιβλαβῆς. Οἱ ἐν στενῷ σχετικῶς χώρῳ συσσωρευμένοι σκώληκες στενοχωροῦνται ἀμοιβαίως εἰς τὰς κινήσεις των, τοῦτο δὲ δὲν δύναται εἰμὴ νὰ παραβλάψῃ τὴν δύναμιν καὶ τὴν υγείαν των, διότι οὕτω καὶ θὰ τρέφονται καὶ θ' ἀναπνέωσιν ἀτελῶς.

Ὅσο περισσότεροι σκώληκες ὑπάρχουσιν ἐπὶ δεδομένης ἐπιφανείας, τόσο ὀλιγωτέρα καὶ ἀκαθαροτέρα ἔσται ἡ μερίς τῆς τροφῆς, ἣν ἕκαστος αὐτῶν θὰ λαμβάνῃ, καὶ ἂν ἀκόμη ληφθῆ φροντίς, ἵνα τὰ ἀποτελοῦντα τὴν τροφήν τῶν σκωλήκων φύλλα διανέμονται αὐτοῖς ἐν ἀφθονίᾳ.

Ὁ ἀήρ εἶνε μίγμα συγκείμενον οὐσιωδῶς ἐκ δύο στοιχείων, τοῦ ὀξυγόνου, ἀπαραιτήτου εἰς τὴν διατήρησιν παντὸς ζώου, καὶ τοῦ ἄζωτου, ὅπερ μετριάζει τὴν λίαν ἐνεργητικὴν ἐπίδρασιν τοῦ καθαροῦ ὀξυγόνου ἐπὶ τῆς ἀναπνοῆς. Ὁ ἐν τῷ σώματι εἰσαγόμενος ἀήρ ἀποσυντίθεται, καὶ τὸ μὲν ὀξυγόνον συνδυάζεται μετὰ τῶν στοιχείων τοῦ φλεβικοῦ αἵματος, ὅπερ ἀνανιούται καὶ γίνεται ἀρτηριακόν, τὸ δὲ ἄζωτον ἀπορρίπτεται ἔξω μετὰ τῶν ἐκ τῆς καθάρσεως τοῦ αἵματος προκυπτόντων ἀνθρακικοῦ ὀξέος καὶ ὑδατμῶν. Ὅθεν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀναπνοῆς εἶνε νὰ καταναλισκῆται τὸ ὀξυγόνον τοῦ ἀέρος καὶ νὰ ἀντικαθίσταται διὰ τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος καὶ τῶν ὑδατμῶν,

ἦτοι νὰ καθίσταται ὁ ἀήρ ἀκατάλληλος εἰς τὴν ἀναπνοὴν καὶ ἐπομένως εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ζωῆς.

Ἐξ ὅσων ἀνωτέρω εἶπομεν περὶ τῆς ἀναπνοῆς πηγάζει, ὅτι συναθροισμένης μεγάλης ποσότητος ζῶων καὶ δὴ μεταξοσκωλήκων ἐν περιορισμένῳ χώρῳ ὁ ὄγκος τοῦ ἀέρος, ὁ τιθέμενος εἰς τὴν διάθεσιν των δὲν περιέχει εἰμὴ ἀνεπαρκῆ ποσότητα ὀξυγόνου, πλεονάζει δ' ἐν αὐτῷ τὸ ἀνθρακικὸν ὀξύ καὶ οἱ ὕδατοι, οὐσίαι ἀκατάλληλοι εἰς τὴν ἀναπνοήν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ταχέως παρουσιάζεται ἐπὶ τῶν μεταξοσκωλήκων ἡ μαλάκυνσις, ἀσθένεια καταστρεπτικώτατη. Ἔσεται δ' ὁ σηροτρόφος εὐτυχῆς, ἐὰν ἐννοήσῃ ἐγκλίρως τὴν αἰτίαν καὶ τὴν σπουδαιότητα τῆς ἐνάρξεως ταύτης τῆς ἀποτυχίας τῆς ἀνατροφῆς του καὶ προβῆ ἀμέσως εἰς τὴν ἀραίωσιν τῶν σκωλήκων, καθόσον οὗτοι ἕνεκα τῆς προκεχωρημένης ἡλικίας των ἔχουσιν ἤδη ἀνάγκην πλειοτέρου χώρου, πλειοτέρας τροφῆς καὶ πλειοτέρου ἀέρος.

Κατὰ τὴν κλάρωσιν πρέπει οἱ σκώληκες νὰ κατέχωσι 50 τετραγωνικὰ μέτρα ἐπιφανείας κατ' οὐγγίαν (25 γραμμαρίων ἢ 8 δραμίων) σπόρου.

Διὰ νὰ σπουδάσω τὴν ἐπίδρασιν τῆς καθαρότητος τοῦ ἀέρος ἐπὶ τῆς ὑγείας τῶν μεταξοσκωλήκων, ἔλαβόν τινὰς αὐτῶν καθ' ἣν στιγμὴν ἐπλεγον τὰ βομβύκιά των καὶ τοὺς ἔθεσα ἐντὸς ὑαλίνων φιαλῶν, ἐνθα οὗτοι ἐξηκολούθουν τὴν ἐργασίαν των, ἐφ' ὅσον τὰ στόμια τῶν φιαλῶν ἔμενον ἀσκεπῆ· ἀλλ' εὐθὺς ὡς ἔφρασον αὐτὰ, οἱ σκώληκες ἔπαυον κινούμενοι. Ἀφαιρουμένων τῶν πωμάτων οἱ σκώληκες ἤρχιζον πάλιν νὰ πλέκωσι τὰ βομβύκιά των. Ἐπὶ τέλος τοὺς ἀφῆσα κεκλεισμένους ἐπὶ δύο ὥρας καὶ ἀπέθανον ἐξ ἀσφυξίας. Τὴν ἐπιούσαν τοὺς ἐξήτασα διὰ τοῦ μικροσκοπίου καὶ πάντες ἔφερον εἰς τὸν ἐντερικὸν αὐτῶν σωλῆνα τὰ σπέρματα τῆς μαλακύνσεως, ἐξ οὗ συνεπέρανα, ὅτι τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα παράγεται εἰς τὰ κακῶς ἀεριζόμενα βομβυκοτροφεία, ἀλλὰ μετ' ὀλιγωτέρας ἐντάσεως, καθότι ἐκεῖ οἱ σκώληκες δὲν εὐρίσκονται στεγανῶς κεκλεισμένοι.

Β') Πρώτη ἡλικία. «Φροντίζετε διὰ τοὺς νεαροὺς σας

σκώληκας ὡς ἡ μήτηρ φροντίζει διὰ τὸ τέκνον τῆς», λέγει ὁ Ἰάπων πρίγκηψ Siotok-Daisie. Ὁ δὲ Ουεκοκι-mourikouni, ἕτερος Ἰάπων σηροτρόφος, γράφει ὅτι «κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀνατροφῆς τῶν μεταξοσκωλήκων ὁ νοήμων σηροτρόφος πρέπει νὰ λησμονῇ γονεῖς, φίλους καὶ αὐτὴν ἔτι τὴν γυναῖκά του». Αἱ γυνῶμαι αὐταὶ δύο πεπειραμένων σηροτρόφων διδάσκουσιν ἡμᾶς τὴν σημασίαν, ἣν δέον νὰ δίδωμεν κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἀνατροφῆς.

Τὸν πρὸς ἐκκόλαψιν σπόρον θέτομεν ἐντὸς ἀβαθοῦς ξυλίνου κυτίου, ὃπερ καλύπτομεν διὰ λεπτοῦ ἀραιοῦ ὑφάσματος (τουλιου). Εὐθὺς δὲ ὡς ἐκκολαφθῶσιν ἱκανοὶ σκώληκες θέτομεν ἄνωθεν τοῦ ἀραιοῦ ὑφάσματος μοριόφυλλά τινα, ἐφ' ὧν ταχέως ἀνέρχονται πάντες οἱ νεαροὶ σκώληκες, οὗς οὕτω ὀλίγον κατ' ὀλίγον συλλέγομεν καὶ μεταφέρομεν εἰς τὰς καλάμωτάς.

Ὁ χῶρος, ἐνθα γίνεται ἡ ἐκκόλαψις, ὡς καὶ ἐκεῖνος, ἐνθα μεταφέρονται οἱ νεαροὶ σκώληκες, δέον νὰ ἔχη θερμοκρασίαν 20 βαθμῶν τοῦ ἑκατονταβάθμου θερμομέτρου. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐκκολάψεως ἡ τῆς ἀτμοσφαιρας θερμοκρασία εἶνε ταπεινότερα, αὐτὴ ἀνυψοῦται εἰς τοὺς 20 βαθμοὺς τεχνητῶς.

Αἱ καλάμωται δέον νὰ ἔχωσιν 70, 80 ἕως τὸ πολὺ 90 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου πλάτος, μῆκος δὲ ἀνάλογον τῆς ἀποστάσεως, εἰς ἣν τοποθετοῦνται τὰ ὑποστηρίγματα. Διατίθενται δὲ αἱ καλάμωται ἐν τῷ σηροτροφείῳ κατ' ἀλληπαλλήλως ὑπερκειμένους πάτους ἀπέχοντας ἀπ' ἀλλήλων 50 ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου.

Οἱ πρῶτοι ἐκκολαπτόμενοι σκώληκες τίθενται ἐπὶ τῆς κατωτέρας καλάμωτῆς, οἱ δὲ τελευταῖοι ἐπὶ τῆς ἀνωτέρας. Οὕτως οἱ τελευταῖοι σκώληκες, ἂν καὶ νεαρότεροι, καταφθάνουσι τὸ ἀνάστημα τῶν πρεσβυτέρων, τῶν ἐπὶ τῆς κατωτέρας καλάμωτῆς ἀναποτεθέντων· εἶνε δὲ τοῦτο ἀπαράιτητον, ἵνα ὑπάρχη συγχρονισμὸς ἐν τῇ ἀνατροφῇ μέχρι τῆς δευτέρας ἀποδερμάτωσεως (τὸ ἄλλαγμα τοῦ 'πουκαμίσου).

Δίδονται εἰς τοὺς σκώληκας τέσσαρα γεύματα καθ' ἡμέραν, τὴν 3 καὶ τὴν 10 ὥραν τῆς πρωίας, τὴν 3 καὶ τὴν 8 ὥραν

τῆς ἐσπέρας. Τὰ φύλλα δρέπονται καὶ διατηροῦνται νωπά. Ἐκλέγονται κατὰ προτίμησιν τὰ τῆς ἀγρίας μορέας, ἅτινα κόπτονται εἰς λεπτότατα τεμάχια κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς διανομῆς. Πρέπει δὲ νὰ διανέμονται μετὰ πολλῆς κανονικότητος, διὰ νὰ ἐμποδίζηται ἢ κατὰ τόπους συσσώρευσις τῶν σκώληκων, οἵτινες ἀραιοῦνται, ἅμα πυκνωθῶσι πολύ. Κατὰ τὸ τέλος τῆς ἡλικίας ταύτης οἱ σκώληκες δεόν νὰ κατέχωσι τοῦλάχιστον 2 τετραγωνικῶν μέτρων ἐπιφάνειαν κατ' οὐγγίαν (25 γραμμάρων) σπόρου. Ἐὰν τὸ φύλλον ἐκλέγηται, κόπτηται καὶ διανέμεται καλῶς, δυνάμεθα νὰ ἀποφύγωμεν τὴν μετατόπισιν τῶν σκώληκων πρὸς ἀφαίρεσιν τῆς σχηματισθείσης στρωμνῆς (ξηρῶν φύλλων καὶ κόπρου), ἀλλ' ἐὰν ὁ καιρὸς ᾖ ὑγρὸς, πρέπει νὰ μετατοπίζωμεν αὐτοὺς κατὰ τὴν τετάρτην ἢ πέμπτην ἡμέραν, καθότι οἱ σκώληκες ἀρχοῦνται ἀποδερματούμενοι κατὰ τὴν ἕκτην ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἐκκολάψεως τῶν.

Γ') Δευτέρα ἡλικία. Ἡ δευτέρα ἡλικία ἀρχίζει μετὰ τῆς ἀφυπνίσεως, ἥτις ἀκολουθεῖ τὴν πρώτην ἀποδερμάτωσιν. Κατὰ τὰς πρώτας ἀποδερμάτωσεις δεόν νὰ καταβάλλωμεν πᾶσαν προσπάθειαν, ὅπως καταστήσωμεν ὁμοιόμορφον τὸ ἀνάστημα τῶν σκώληκων. Κατὰ τὴν ἡλικίαν δὲ ταύτην δὲν πρέπει νὰ παύωμεν ἀπὸ τοῦ νὰ δίδωμεν τροφήν εἰς τοὺς νεαροὺς σκώληκας, εἰμὴ, ὅταν ἴδωμεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ πλησίον τοῦ βύχους τινῶν ἐξ αὐτῶν ἐμφανιζομένην βωγμὴν ἐπιμήκη καὶ τρίγωνον. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης τὸ μόνον, ὅπερ ὀφείλομεν νὰ πράξωμεν, εἶνε νὰ διατηρήσωμεν ἐν τῇ σηροτροφείῳ θερμοκρασίαν σταθερὰν 20 βαθμῶν ἑκατονταβάθμου. Τὴν ἐπομένην ἡμέραν σκώληκες τινες ὑφίστανται ἤδη τὴν ἀποδερμάτωσιν τῶν τούτους ἀφίνομεν ἄνευ τροφῆς ἐπὶ 24 — 30 ὥρας καὶ οὕτω καταρθοῦμεν νὰ ἐπιτύχωμεν σχεδὸν τελείαν ἰσότητά ἀναστήματος.

Ὅταν βεβαιωθῶμεν, ὅτι ὑπέστησαν τὴν ἀποδερμάτωσιν αὐτῶν ἅπαντες σχεδὸν οἱ σκώληκες, δίδομεν αὐτοῖς τὴν τροφήν οὐχὶ εἰς φύλλα, ἀλλ' εἰς ὀλόκληρα μικρὰ βλαστήματα, ἵνα οὕτως ἐκτελέσωμεν εὐκολώτερον τὴν μετατόπισιν αὐτῶν εἶνε δὲ ἢ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην μετατόπισις τῶν σκώληκων ἀ-

ναγκαία, καθότι ὑπάρχουσι πάντοτε μεταξὺ αὐτῶν τινὲς βραδύνοτες ν' ἀποδερματοθῶσι, τούτους δὲ δὲν πρέπει ν' ἀναμιγνύωμεν μετ' ἐκείνων οἵτινες ἐξετέλεσαν τὴν ἀποδερμάτωσιν τῶν. Ἀφοῦ δὲ καὶ οὗτοι ἀποδερματοθῶσι, τοὺς θέτομεν ἐπὶ ὑψηλοτέρων καλαμωτῶν, ἐνθα ἕνεκα τῆς ἀνωτέρας θερμοκρασίας ἀναπτύσσονται ταχύτερον καὶ προσλαμβάνουσι τὸ ἀνάστημα τῶν πρώτων ἀποδερματοθέντων.

Ἐξακολουθοῦμεν τὴν χρῆσιν τῶν τεσσάρων γευμάτων καὶ κατὰ τὴν ἡλικίαν ταύτην, ἀραιοῦμεν δὲ τοὺς σκώληκας κατὰ τὴν δευτέραν ἡμέραν καὶ ἀλλάσσομεν τὴν στρωμνὴν τῶν τὴν τετάρτην, καθότι οὗτοι, ἐὰν ἡ θερμοκρασία τοῦ σηροτροφείου διατηρῆται εἰς τοὺς 20 βαθμοὺς ἑκατονταβάθμου, ὑφίστανται τὴν ἀποδερμάτωσιν τῶν τὴν πέμπτην ἡμέραν, ὅτε δεόν νὰ κατέχωσι ἐπιφάνειαν 4 — 5 τετραγωνικῶν μέτρων κατ' οὐγγίαν σπόρου.

Δ') Τρίτη ἡλικία. Ἡ τρίτη ἡλικία τῶν μεταξοσκώληκων ἀρχεται μετὰ τῆς ἀφυπνίσεως, ἥτις ἀκολουθεῖ τὴν δευτέραν ἀποδερμάτωσιν. Πρέπει δὲ νὰ ἀναμένωμεν, ὡς εἰς τὴν πρώτην ἀποδερμάτωσιν, 24 καὶ μάλιστα 30 ὥρας χωρὶς νὰ δίδωμεν τροφήν ἀπὸ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν βλέπομεν τινὰς μεταξοσκώληκας ἀποδερματοθέντας.

Μετὰ τὴν δευτέραν ἀποδερμάτωσιν δυνάμεθα νὰ ἐγκαταλίπωμεν τὴν χρῆσιν τοῦ κεκομμένου φύλλου καὶ νὰ δίδωμεν ἀκέραιον τὸ φύλλον τῆς ἀγρίας μορέας, ὅπερ πολὺ ἀγαπῶσιν οἱ σκώληκες. Ἐξακολουθοῦμεν δὲ διατηροῦντες θερμοκρασίαν 20 βαθμῶν ἑκατονταβάθμου καὶ παρέχοντες τὰ τέσσαρα γεύματα καθ' ἑκάστην. Κατὰ τὴν ἡλικίαν ταύτην, ἥτις διαρκεῖ ἐπτὰ ἡμέρας, ἀραιοῦμεν τοὺς σκώληκας δις καὶ ἀλλάσσομεν τὴν στρωμνὴν ἀπαξ, τὴν ἕκτην ἡμέραν, καθότι τὴν ἐβδόμην εἰσέρχονται πάλιν οἱ σκώληκες εἰς τὴν περίοδον τῆς ἀποδερμάτωσεως. Εἰς τὸ τέλος τῆς ἡλικίας ταύτης οἱ προερχόμενοι ἐκ μιᾶς οὐγγίας σπόρου σκώληκες πρέπει νὰ κατέχωσι τοῦλάχιστον 10 τετραγωνικῶν μέτρων ἐπιφάνειαν.

Ε') Τετάρτη ἡλικία. Ἡ τετάρτη ἡλικία ἀρχεται ἀπὸ τῆς

ἀφυπνίσεως, ἥτις ἀκολουθεῖ τὴν τρίτην ἀποδερμάτωσιν. Ἡ ἀνάγκη τῆς ἀραιώσεως τῶν σκωλήκων καθίσταται ἐπὶ μᾶλλον ἐπαισθητή. Πρέπει μετὰ τὸ πέρας τῆς τρίτης ἀποδερμάτωσεως οἱ σκώληκες νὰ κατέχωσι 15 — 20 τετραγωνικῶν μέτρων ἐπιφάνειαν. Κατὰ τὴν ἡλικίαν ταύτην οἱ σκώληκες ἀραιοῦνται δις καὶ αἱ στρωμαὶ τῶν ἀλλάσσονται δις· ἡ δευτέρα ἀλλαγὴ τῆς στρωμνῆς πρέπει νὰ γείνη κατὰ τὴν πρωίαν τῆς ἕκτης ἡμέρας, καθότι τὴν ἐβδόμην οἱ σκώληκες προετοιμάζονται διὰ τὴν ἀποδερμάτωσιν τῶν.

Εἰς τὸ τέλος τῆς ἡλικίας ταύτης οἱ προερχόμενοι ἐκ μιᾶς οὐγγίας σπόρου σκώληκες πρέπει νὰ κατέχωσι 25 τετραγωνικῶν μέτρων ἐπιφάνειαν. Ἐξακολουθοῦμεν τὰ τέσσαρα γεύματα καθ' ἡμέραν καὶ διατηροῦμεν θερμοκρασίαν 20 βαθμῶν ἑκατονταβαθμίου.

ΣΤ') Πέμπτη ἡλικία. Ἡ πέμπτη ἡλικία ἀρχεται ἀπὸ τῆς μετὰ τὴν τετάρτην ἀποδερμάτωσιν ἐξεγέρσεως. Κατὰ τὴν ἡλικίαν ταύτην οἱ σκώληκες ἀπαιτοῦσιν ἰδιαιτέρας φροντίδας. Πρέπει κατὰ πρῶτον νὰ ἐξασφαλίζωμεν προμήθειαν φύλλων 650 — 700 χιλιογράμμων (500 — 550 ὀκάδων) κατ' οὐγγίαν (25 γραμμαρίων) σπόρου. Ἄρα τὰ τρία τέταρτα τῶν σκωλήκων ἀφυπνισθῶσι, πρέπει νὰ θέσωμεν μετὰ προσοχῆς βλαστοὺς μορέας ἐπὶ τῶν καλαμωτῶν καὶ νὰ τοὺς ἀποσύρωμεν μετὰ 10 — 15 λεπτὰ τῆς ὥρας· ἀφαιροῦμεν τοιοῦτοτρόπως ὅλους τοὺς σκώληκας, ὅσοι ἐξετέλεσαν τὴν ἀποδερμάτωσιν τῶν· ἐκεῖνοι δὲ οἵτινες δὲν ἀπεδερματώθησαν εἰσέτι, θὰ μείνωσιν ἐπὶ τῆς καλαμωτῆς, διὰ νὰ ἀφαιρεθῶσι κατὰ τὸ ἑσπέρας ἢ τὴν πρωίαν. Οἱ πρῶτοι ἀφαιρούμενοι οὕτω σκώληκες πρέπει νὰ τίθενται ἐπὶ ὑψηλοτέρων καλαμωτῶν, ἢτοι ἀντιστρόφως ἐκεῖνου, ὅπερ ἐγένετο κατὰ τὰς προηγουμένας ἀποδερμάτωσεις, καὶ τοῦτο, διότι αὐτοὶ πρῶτοι θὰ κλαρώσωσι καὶ ἐπομένως δὲν πρέπει νὰ ἐνοχλήσωσι τοὺς ἄλλους, τοὺς εὐρισκομένους ἐπὶ τῶν κατωτέρων καλαμωτῶν οἵτινες θὰ βραδύνωσιν. Ἐξακολουθοῦμεν παρέχοντες τὰ τέσσαρα γεύματα μέχρι τῆς τρίτης ἡμέρας μετὰ τὴν ἀποδερμάτωσιν. Ἄλλ' ἀπὸ τῆς τετάρτης ἡμέρας δὲν

δίδονται ὠρισμένα γεύματα, διότι ἡ ὄρεξις τῶν σκωλήκων εἶνε ἀκόρεστος· πρέπει νὰ τοῖς δίδωμεν φύλλον δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, ἅμα δὲν ἔχωσι τοιοῦτον ἐπὶ τῶν καλαμωτῶν. Δὲν εἶνε δὲ πλέον ἀνάγκη νὰ γίνηται διαλογὴ τοῦ φύλλου. Τὰς στρωμνὰς τῶν ἀλλάσσομεν κατὰ πᾶσαν δευτέραν ἡμέραν καὶ ἀραιοῦμεν αὐτοὺς διαρκῶς, μέχρις οὐ καταληφθῆ ἐπιφάνεια 50 τετραγωνικῶν μέτρων κατ' οὐγγίαν σπόρου.

Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ὑπάρχει ἐπάσχόλησις δι' ὅλα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τοῦ σηροτρόφου. Ὁ διευθύνων τὴν ἀνατροφὴν οὐδέποτε πρέπει νὰ λησμονήσῃ, ὅτι ἤδη, πλέον ἢ ἄλλοτε, ὀφείλει νὰ ἀερίζῃ καλῶς τὸ σηροτροφεῖόν του, καθότι κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὁ ἀήρ μολύνεται ταχέως. Ἐὰν τὸ θερμόμετρον εἰς τὸ ὑπαιθρον δεικνύῃ 18 βαθμοὺς ἑκατονταβαθμίου καὶ ἐὰν δὲν ἦνε πολὺς ἄνεμος, πρέπει νὰ ἀνοίγῃ ὅλας τὰς θύρας καὶ τὰ παράθυρα τοῦ σηροτροφείου. Πρέπει νὰ προσέχη πολὺ νὰ μὴ διατίθῃται κατὰ μεγάλους σωροὺς τὸ ἀποταμιευόμενον φύλλον, τοῦ ὁποίου τὸ στρώμα δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ 25 — 30 ἑκατοστόμετρα πάχους καὶ ὅπερ δέον ν' ἀνακινῆται διὰ ξυλίνου δικράνου ἀνά πᾶν ἐξάωρον. Ὅσοι ἀκολουθοῦσιν ἀκριβῶς τὰς ὁδηγίας ταύτας καὶ μεταχειρίζονται καλὸν σπόρον θὰ ἐπιτυχάνωσι πάντοτε ἄριστα ἀποτελέσματα.

Κατὰ τὴν ὀγδόνην ἡμέραν βλέπομεν ἐλαττωμένην ἐπαισθητῶς τὴν ὄρεξιν τῶν σκωλήκων, οἵτινες λαμβάνουσι χρῶμα ὑποκίτρινον καὶ ἐγκάταλεπουσι τὴν στρωμνὴν, περιπλανώμενοι πρὸς τὰ ἄκρα τῶν καλαμωτῶν καὶ ἀναβαίνοντες ἐπὶ τῶν παραστατῶν τῶν ὑποστηριγμάτων· ταῦτα εἶνε ἐνδείξεις τῆς ἐνάρξεως τῆς περιόδου τοῦ κλαρώματος.

Ζ') Τοποθέτησις τῶν κλάδων ἢ θυμαρίων. Πρὸ τοῦ κλαρώματος τῶν σκωλήκων δέον νὰ ἔχωμεν ἀφθονὸν προμήθειαν ξηρῶν θάμνων, φερόντων πολλοὺς καὶ λεπτοὺς κλάδους, ὅσον τὸ δυνατόν, δὲ ὀλιγώτερα καὶ μικρότερα φύλλα. Οἱ καταλληλότεροι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον εἶνε ἡ ἐρείκη, τὸ σπάρτον, τὸ σίναπι, ἡ ἐλαιοκράμβη. Οὗτοι παρέχουσι πολλὰ διαστήματα μεταξὺ τῶν ὁποίων οἱ σκώληκες δύνανται ἀνέτως νὰ κατασκευά-

σωσι τὰ βομβύκια αὐτῶν. Οἱ θάμνοι οὗτοι συνήθως στηρίζονται ἐπὶ τῆς μιᾶς κατὰ μῆκος ἄκρας τῆς καλαμωτῆς καὶ στερεοῦνται διπλουμένων των ἄκρων αὐτῶν ἔσωθεν εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀντερείδωνται ἐπὶ τῆς ὑπερκειμένης καλαμωτῆς. Ἐγκαρσίως τῆς γραμμῆς ταύτης τῶν θάμνων τίθενται κατ' ἀποστάσεις 70 — 80 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου καὶ ἕτεραι γραμμαὶ θάμνων ἵνα οὕτω ἐπιτυγχάνηται συνεχῆς σειρά κοιτίδων παριστωσῶν ἠνωμένας καλύβας.

Οἱ τοιοῦτοτρόπως σχηματιζόμενοι φραγμαὶ δὲν πρέπει νὰ ἦνε πολὺ πυκνοὶ, ἀλλ' οὔτε πολὺ χαλαροὶ, ν' ἀφαιρῶνται δὲ τὰ προεξέχοντα αὐτῶν κλαδία, ἵνα προλαμβάνηται οὕτω ἢ ἐπ' αὐτῶν ἀνοδος τῶν σκώληκων, οἵτινες διὰ τοῦ βάρους των κυρτοῦντες τὰ κλαδία ταῦτα πίπτουσι καὶ πληγώνονται. Ἡ τοποθέτησις τῶν κλάδων πρέπει νὰ ἀρχίζῃ πάντοτε ἀνωθεν· πρῶτον διότι οἱ μᾶλλον προκεχωρημένοι σκώληκες εἶνε ἐπὶ τῶν ἀνωτέρων καλαμωτῶν καὶ ἔπειτα διότι ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν κυρτουμένων θάμνων οὐκ ἠγείροντο αἱ ὑπερκείμεναι καλαμωταί. Αἱ διὰ τῆς καταλλήλου τοποθετήσεως τῶν θάμνων σχηματιζόμεναι καλύβαι δέον νὰ ἦνε εὐρύχωροι, διὰ νὰ ὑποβοηθῆται ἡ κυκλοφορία τοῦ ἀέρος, ὅστις εἶνε πάντοτε ἀπαραίτητος, καὶ διὰ νὰ δίδωνται εὐκόλως τὰ τελευταῖα γεύματα.

Ἡ τοποθέτησις τῶν θάμνων εἶνε προτιμότερον νὰ γίνηται πολὺ ταχύτερον ἢ βραδύτερον τοῦ δέοντος, διότι ἐλλείπει αὐτῶν οἱ μᾶλλον ἀνεπτυγμένοι σκώληκες συνήθως διασκορπίζουσι τὴν μέταξάν των εἰς μᾶτην καὶ μεταμορφοῦνται εἰς χρυσαλλίδας χωρὶς νὰ σχηματίσωσι τὸ βομβύκιόν των.

Ὅταν οἱ πλείότεροι σκώληκες κλαρώσωσιν, ἀφαιροῦμεν τὴν στρωμνὴν καὶ μεταφέρομεν εἰς ἕτεραν καλαμωτὴν τοὺς ἑναπολειπομένους καὶ μὴ εἰσέτι ἐτοιμοὺς πρὸς κλάρωσιν.

Ὅταν ἡμέρας μετὰ τὸ κλάρωμα ἀποσπῶμεν καὶ καθαρίζομεν τὰ βομβύκια, μεθ' ὃ τὰ πωλοῦμεν εὐθύς, ἢ ἀφοῦ ἀποξηράνωμεν αὐτὰ εἰς τὸν ἥλιον ἢ τὰ καταπνίξωμεν δι' ἀτμοῦ κ.λ.τ. Ἐν πάσῃ περιπτώσει δέον νὰ προφυλάσσωμεν αὐτὰ πολὺ ἀπὸ

τῶν προσβολῶν τῶν μυρμηκῶν καὶ τῶν ποντικῶν, οἵτινες ἐμμανῶς ἀγαπῶσι τὰς χρυσαλλίδας.

Η') Γενικαὶ παρατηρήσεις. Ἡ ἐπιτυχία τῆς σηροτροφίας εἶνε σχεδὸν πάντοτε βεβία διὰ τὸν νοημόνως ἐργαζόμενον. Τὸν παρασκευαζόμενον ἢ προμηθευόμενον σπόρον δέον νὰ διαχειμάζωμεν εἰς ψυχρὸν μέρος καὶ πρὸ πάντων νὰ μὴ στερῶμεν αὐτὸν ἀέρος ὑπὸ τὴν πρόφασιν ν' ἀποφύγωμεν τὴν πρόωρον ἐκκόλασίν του. Πρὶν θέσωμεν αὐτὸν πρὸς ἐπώασιν, δέον ν' ἀπολυμαίνωμεν τὸ σηροτροφεῖον καὶ ἅπαν τὸ ὑλικὸν αὐτοῦ. Ἀντὶ τῶν συνήθων καλαμωτῶν εἶνε προτιμότερον δικτυωτὸν ἐκ γαλβανισμένου σύρματος τεταμένον ἐν ξυλίνῳ πλαίσιῳ, καθόσον τοῦτο δὲν διατηρεῖ τὴν ὑγρασίαν.

Ὁ σπόρος δέον νὰ ἐπιμάζηται ἐπὶ εὐρείας σχετικῶς ἐπιφανείας, ἔνθα ν' ἀπλοῦται καλῶς. Οἱ ἐκκολαπιζόμενοι σκώληκες τίθενται ἐπὶ τῆς καλαμωτῆς εὐρυχώρως καὶ οὐχὶ συμπεπυκνωμένοι, ἡ δὲ θερμοκρασία τοῦ σηροτροφείου διατηρεῖται νύκτα καὶ ἡμέραν περὶ τοὺς 20 βαθμοὺς. Τέσσαρα γεύματα καθ' ἑκάστην εἶνε ἀπαραίτητα, ἡ χρῆσις δὲ τοῦ ἀγρίου φύλλου εἶνε προτιμότερα. Τοῦτο δέον νὰ μὴ συλλέγηται μετὰ τὴν δρόσον ἢ τὴν ὀμίχλην καὶ νὰ διατηρῆται εἰς τρόπον ὥστε νὰ ζυμοῦται. Οἱ σκώληκες ἔχουσι βεβαίως ἀνάγκην καλῆς καὶ ἀφθόνου τροφῆς, ἀλλὰ πρωτίστως ἀπαιτοῦσι καθαρὸν ἀέρα. Οὐδέποτε δέον νὰ γίνηται χρῆσις σπόρου ἀγνώστου προελεύσεως χάριν οἰκονομίας. Σήμερον ἡ ἐκλογή τοῦ σπόρου εἶνε τὸ πρῶτιστον μέτρον, ὅπερ ὁ σηροτρόφος ὀφείλει νὰ λάβῃ, ὅπως ἐπιτύχῃ ἡ σκωληκοτροφία του.

ΜΕΘΟΔΟΣ DEZEIMER'S ΠΡΟΣ ΚΛΑΔΕΥΣΙΝ ΤΗΣ ΑΜΠΕΛΟΥ

(Ἐκθεσις πρὸς τὸ γαλλικὸν Ἐπισημογραφεῖον τῆς Γεωργίας τοῦ γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῆς γεωργίας κ. De Lapparent).

Ἐλάβον ἐσχάτως ἀφορμὴν νὰ ἐξετάσω, πλησίον τοῦ Καδιλιάκ, φυτολογικὸν τι γεγονός περιεργότατον, ὅπερ μοι φαί-

νεται λίαν ἄξιον νὰ ἐλκύσῃ τὴν ὑμετέραν προσοχὴν. Πρόκει-
ται, οὐχὶ περὶ νέου συστήματος κλαδεύσεως τῆς ἀμπέλου,
ἀλλὰ περὶ τρόπου ἐργασίας ἐφαρμοστέου εἰς τὰ διάφορα συ-
στήματα κλαδεύσεως.

Τοῦ ὅπως ἰδιαιτέρου τούτου τρόπου ἐφαρμογῆς τῆς κλαδεύ-
σεως ὑπέρμαχος εἶνε ὁ κ. Δεζεϊμερῆς, γενικὸς σύμβουλος τῆς
Γιρόνδης, ἀμπελοκτῆρων διακεκριμένος καὶ ἐπίμονος παρατη-
ρητῆς, ὅστις ἀπὸ τριῶν ἐτῶν ἐφαρμόζει τὸν τρόπον τούτον μετ'
ἐπιτυχίας εἰς τὸν ἀμπελιῶνά του.

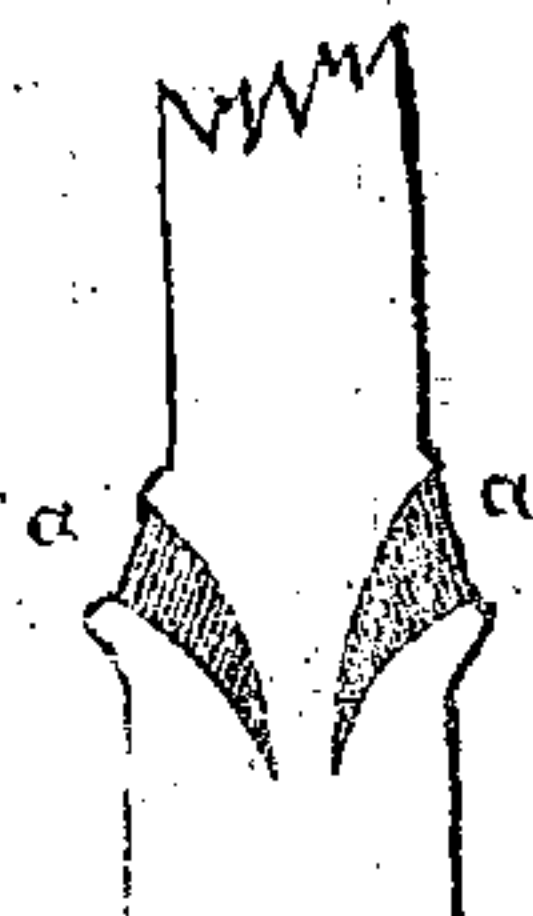
Συνίσταται δὲ οὗτος εἰς τὸ νὰ μὴ ἀποκόπτονται κατὰ τὴν
κλάδουσιν ὀλόκληροι οἱ κλάδοι οἵτινες ἔφερον τὸν καρπὸν ἢ αἱ
ἄχρηστοὶ διὰ τὴν παραγωγὴν τοῦ ἀκόλουθου ἔτους κληματίδες·
ἀλλὰ νὰ κόπτονται ἀμέσως ἀνωθεν τοῦ πρώτου αὐτῶν κόμβου,
ἐξορυττομένων τῶν ἐναπολειπομένων ἐπ' αὐτῶν ὀφθαλμῶν. Ἡ
ὀλικὴ ἀποκοπὴ τοῦ τοιουτοτρόπως ἀφαιθέντος τμήματος γίνε-
ται μόνον κατὰ τὸ ἀκόλουθον ἔτος, ἢ μάλιστα δύο ἔτη μετὰ
ταῦτά, ὅταν ἡ ἀπονέκρωσις αὐτοῦ γίνῃ τελεία καὶ ὅτε ὁ χυ-
μὸς, κυκλοφορῶν περὶ τὴν βᾶσιν, προκαλέσῃ τὸν σχηματισμὸν
κάλλου ἀρκετὰ καταφανοῦς, ὅστις τὸ περιβάλλει καὶ οὕτως τὰ
χεῖλη θὰ συνενωθῶσι καὶ ἡ πληγὴ θὰ ἐπουλωθῇ εὐθὺς ὡς ἀπο-
κοπῇ τὸ ξηρὸν πλέον τμήμα.

Ὁ κ. Δεζεϊμερῆς βασιζέται ἐπὶ τοῦ γεγονότος, ὅτι πᾶσα
ὑπὸ τοῦ κλαδεύματος προξενουμένη πληγὴ προκαλεῖ κατ'
ἀνάγκην ἀπονέκρωσιν εἰσδύουσαν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ἐναπο-
λειπομένου ξύλου, συνέπειά τῆς ὁποίας εἶνε ἡ ἀποσύνθεσις τῶν
ιστῶν, ἥτις τοσοῦτῳ μᾶλλον παρακωλύει τὴν κυκλοφορίαν τοῦ
χυμοῦ ὅση αἱ ἔνεκα τοῦ παραδεδαγμένου τρόπου τῆς κλα-
δεύσεως προξενούμεναι πληγαὶ εἶνε πλησιέστεραι ἀλλήλων καὶ
ὁ κορμὸς τῆς ἀμπέλου μᾶλλον περιεστραμμένος.

Πρὸς ἀπόδειξιν τούτου ἔσχισε διὰ τοῦ πρίονος πολλοὺς κορ-
μοὺς μᾶλλον ἢ ἥττον ἡλικιωμένους, καὶ αἱ τοιαῖ ἐδείκνυσαν
καταφανῶς, ὅτι οἱ ζωογόνοι ἱστοὶ τῶν φυτῶν περισφιγθέντες
καὶ συστραφέντες ἐκ τῶν βλαβερῶν ἐσωτερικῶν παθήσεων, τῶν
ὀφειλομένων εἰς τὰς χαμηλὰς τομὰς, εὐρίσκονται πολλάκις ἐ-

πολύτως ἀνεπαρκεῖς ὥστε ὁ χυμὸς νὰ κυκλοφορήσῃ καλῶς καὶ
νὰ δυναθῇ νὰ θρέψῃ τοὺς βλαστούς.

Παραδείγματος χάριν, νεαρὸν φυτὸν ἀμπέλου, ἔχον τρεῖς
κληματίδας ἐξερχομένης ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου, ἐὰν ἡ ἀπο-
κοπὴ τῶν δύο πλαγίων κληματίδων γίνῃ ἀπὸ τῆς βάσεως αὐ-
τῶν, θὰ παρουσιάσῃ τομὴν τοιαύτην οἷα ἡ περιττωμένη ἐν
τῷ σχήματι 12 (α. α.). Τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα θὰ
παραχθῇ καὶ ἐὰν ἡ τομὴ γίνῃ κάτωθεν τοῦ πρώ-
του ἀπὸ τῆς βάσεως τῆς κληματίδος κόμβου,
ἀρκεῖ ἡ ἐντεριῶνη (ἢ φύχα) ν' ἀποσυντεθῇ τα-
χέως καὶ νὰ σχηματισθῇ οὕτω ὁχετὸς ἐν τῷ ὀ-
ποίῳ ἡ ὑγρασία θὰ συγκεντρουῖται καὶ θὰ εὐκό-
λυνῃ ἔτι μᾶλλον τὴν ἀποσύνθεσιν.

(Σχῆμα 12)

Ἐξ ἐναντίας, ὅταν ἡ τομὴ γίνεται ἀνωθεν
τοῦ κόμβου (καταστρεφόμενων τῶν ὀφθαλμῶν),
ἡ ἀπονέκρωσις ἐνεργεῖται βραδέως, ἀνευ ἀπο-
συνθέσεως τῶν ἱστῶν. Τὸ ξύλον σκληρύνεται,
ἀλλὰ δὲν σήπεται καὶ παρὰ τὴν βᾶσιν αὐτοῦ τὸ ἀπομένον
μέρος τῆς κληματίδος μένει λίαν περιεσταλμένον καὶ ἐντελῶς
ὕγιές· Ἄφ' ἑτέρου, ὁ χυμὸς, μὴ εὐρίσκων εὐρείαν ἔξοδον ὅπως
διαρρεύσῃ καὶ ἀπολεσθῇ ἀνωφελῶς, χρησιμεύει ἐν μεγαλει-
τέρῃ ποσότητι ὅπως ἐπισπεύσῃ τὸν σχηματισμὸν τοῦ κάλλου,
ὅστις εἶνε προωρισμένος κατόπιν νὰ ἐπικαλύψῃ ταχέως τὴν
πληγὴν μετὰ τὴν ὀριστικὴν ἀποκοπὴν τοῦ ἐναπολειφθέντος
μέρους τῆς κληματίδος.

Αἱ τοιουτοτρόπως ἀπὸ τριῶν ἐτῶν χειριζόμεναι ἀμπελοὶ
τοῦ κ. Δεζεϊμερῆ, τεμνόμεναί κατὰ μῆκος, φαίνονται δικαιο-
λογοῦσαι τὴν ὠραίαν ταύτην θεωρίαν, παλαιοὶ δὲ κορμοὶ, τοὺς
ὁποίους ἔπαυσαν νὰ βασανίζωσι (κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ κ.
Δεζεϊμερῆ) διὰ τοῦ παλαιοῦ συστήματος τῆς κλαδεύσεως, ἐπα-
νέκτησαν ῥώμην ἀνέλπιστον, ἥτις ἐκδηλοῦται σαφῶς ὡς ἐκ
τῆς διαφορᾶς τοῦ μεγέθους τῶν ἀφαιθέντων τμημάτων κλημα-
τίδων. Αἱ ἐτήσια κληματίδες, λίαν μακραὶ, ἔχουσι διάμετρον
διπλασίαν τῶν τοῦ παρελθόντος ἔτους, αἵτινες καὶ αὗται εἶνε

πολύ χονδρότεροι εκείνων του προπαρελθόντος. 'Επι πᾶσι, συμβαίνει ἀφθονος παραγωγή σταφυλῶν, ὅτε ἡ τῶν γειτονικῶν ἀμπελώνων εἶνε ἐλαχίστη.

Δὲν πρέπει νὰ παραλίπω νὰ ἀναφέρω, ὅτι ἐκεῖνο ὅπερ ἔφερε τὸν κ. Δεζεϊμερῆ εἰς τὸ νὰ παραδεχθῆ τὸν τρόπον τοῦτον τῆς κλαδεύσεως, ὃν ἐφαρμόζει εἰς τὰς ἀμπέλους του, εἶνε ὅτι παρατηρήσας κατὰ τὸ 1885 τὴν ἔκτακτον σμίκρυνσιν καὶ μάλιστα τὸ ζάρωμα μεγάλου ἀριθμοῦ ἀμερικανικῶν ἀμπέλων Herbeinot, ὑπαχθισῶν εἰς τὴν ἐπιτόπιον κλάδουσιν, καὶ ἀγνοῶν εἰς τί ν' ἀποδώσῃ ταύτην, ἀπεφάσισε τινὰς μὲν αὐτῶν νὰ μὴ κλαδεύσῃ, αἰτινὲς ἀμέσως ἀπὸ τοῦ ἐπομένου ἔτους, ἐκάνεκτησαν μεγάλην δύναμιν, καὶ ἄλλας νὰ κόψῃ σύρριζα, αἰτινὲς ἀνέδωκαν ἐκ τῆς ρίζης εὐτραφεστάτας κληματίδας. Ἐντεῦθεν εὐκολον ἦτο νὰ συμπεράνῃ, ὅτι τὸ κακὸν δὲν ἐνέκειτο εἰς τὴν ρίζαν ἀλλ' ὑπὲρ αὐτὴν καὶ δὴ εἰς τὸν τρόπον τῆς κλαδεύσεως εἰς ὃν ὑποβάλλομεν τὰς ἀμπέλους ἡμῶν, ὅστις συντελεῖ οὐκ ὀλίγαν εἰς τὴν ἀδυναμίαν αὐτῶν τοῦ νὰ ἀντιστῶσιν εἰς τὰς προσβολὰς τῆς φυλλοξήρας.

Ὁ κ. Δεζεϊμερῆ εἶχε διατηρήσει εἰς τὸν ἀμπελῶνά του ἕκτασιν πέντε περίπου στρεμμάτων ἐκ γηραιῶν ἀμπέλων, αἰτινὲς, καίτοι ἐξασθενούμεναι ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον κατ' ἔτος εἶχον σχεδὸν φθάσει εἰς κατάστασιν ἐντελοῦς ἀφορίας, διετηροῦντο ἐν τούτοις εἰσέτι. Ἀπασαί αἱ ἄλλαι ἀμπελοὶ του εἶχον ἐκριζωθῆ καὶ ἀντικατασταθῆ δι' ἀμερικανικῶν κλημάτων.

Πρὸ τριῶν λοιπὸν ἐτῶν ἐπὶ τῶν πέντε τούτων στρεμμάτων τοῦ παλαιοῦ καὶ ἐξηνητημένου ἀμπελῶνος ἐφήρμοσε τὴν μέθοδον τοῦ κλαδεύματός του, ὁφείλω δὲ νὰ ὁμολογήσω ὅτι τὸ τμήμα τοῦτο τοῦ ἀμπελῶνος εὕρισκεται σήμερον ἐν καταστάσει ἐκτάκτου εὐδοκίμησεως. Αἱ κληματίδες ἔχουσιν ἕκτακτον μῆκος καὶ πάχος, κατὰ τὸ λέγειν δὲ τοῦ κ. Δεζεϊμερῆ ἡ παραγωγή τῶν σταφυλῶν εἶνε ὅσον οὐδέποτε ἀφθονος, ὅπερ τοσούτῳ μᾶλλον εἶνε περίεργον ὅσα ἡ σταφυλὴ δὲν εἶνε ἐφέτος ἀφθονος ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Καδιλιάν. 'Επι πᾶσι δὲ βεβαίως, ὅτι ὅπως ἐπιτύχῃ τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα οὐδὲν μετεχειρίσθη

λίπασμα, μήτε ἐντομοκτόνον οὐσίαν, ἀν καὶ ὁ ἀμπελῶν οὗτος εἶνε ἐντελῶς φυλλοξηριῶν, ὡς ἠδυνήθη νὰ βεβαιωθῶ περὶ τοῦτου, καθότι πλὴν τῶν ἀναμφισβητήτων φυλλοξηρικῶν ἰχνῶν εὐρον ἐπὶ τῶν ριζιδίων ἀπείρους οἰκογενείας φυλλοξηριῶν. Εἶνε δὲ αἱ ρίζαι τῶν ἀμπέλων τούτων ζωηρόταται καὶ εὐτραφέσταται, μαρτυροῦσαι τὴν ταχεῖαν ἐπούλωσιν τῶν προξενουμένων ὑπὸ τῆς φυλλοξήρας πληγῶν.

Τοιαῦτα εἰσὶ τὰ γεγονότα, κύριε Ὑπουργέ, γεγονότα τῶν ὁποίων βεβαίως θὰ ἐκτιμήσῃτε τὸ ἐνδιαφέρον, χωρὶς νὰ ἐξαγάγητε, ὡς καὶ ἐγώ, συμπεράσματα εὐνοϊκά ὑπὸ τὴν ἐποψίν τῆς πιθανότητος τοῦ νὰ ὑπερασπίσωμεν μετ' ἐπιτυχίας ἐκείνους τῶν γαλλικῶν ἀμπελώνων οἵτινες εἰς τὴν ἀρχὴν μόνον εὐρίσκονται τῆς ὑπὸ τῆς φυλλοξήρας προσβολῆς.

Ἄλλὰ χωρὶς νὰ φαντασθῶμεν ὅτι διὰ μόνου τοῦ γεγονότος τῆς μεταβολῆς τοῦ τρόπου τῆς κλαδεύσεως δυνάμεθα νὰ καταστήσωμεν τὴν γαλλικὴν ἀμπελον ἱκανὴν νὰ ἀντιστῆ εἰς τὰς προσβολὰς τῆς φυλλοξήρας, ἐπιτρέπεται ἡμῖν νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι αἱ κατὰ τῆς φυλλοξήρας χρησιμοποιούμεναι ἐντομοκτόνοι οὐσίαι θέλουσιν εὐρεῖ ἐν τῷ τρόπῳ τούτῳ τῆς κλαδεύσεως χρήσιμον βοήθημα.

Φρονῶ λοιπὸν, ὅτι μέγα συμφέρον ὑπάρχει νὰ πολλαπλασιάσωμεν τὰς δοκιμὰς τῆς μεθόδου ταύτης καὶ νὰ ἐφεκλύσωμεν τὴν προσοχὴν τῶν κυρίων νομαρχιακῶν καθηγητῶν (*) ἐπὶ ζητήματος ὅπερ τοσοῦτον ὑψίστως ἐνδιαφέρει τὰ διαμερίσματα ἐν οἷς ἡ ἀνασύστασις τῶν ἀμπέλων δι' ἀμερικανικῶν κλημάτων ἐγένετο ἢ γίνεται.

Τοσούτῳ μᾶλλον δὲ εἶνε ἀναγκαῖαι αἱ δοκιμαὶ τῆς μεθόδου ταύτης τῆς κλαδεύσεως, καθ' ὅσον ἡ ἐμβολίασις παρουσιάζει αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἐμπόδιον, ὅπερ θὰ ἐξέλπει διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ τρόπου τῆς κλαδεύσεως τοῦ κ. Dezeimeris.

(Ἐκ τοῦ Bulletin du Ministère d'Agriculture de France).

(*) Ἐν Γαλλίᾳ εἰς ἑκάστον νομὸν ὑπάρχει ἀνά μίαν ἑδρὰ νομαρχιακοῦ καθηγητοῦ τῆς γεωργίας.

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ ἐκτελέσεως τοῦ νόμου ΑΩΨΔ' περὶ συστάσεως γεωργικοῦ σταθμοῦ ἐν Βυτίνῃ (*).

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὸν ἀπὸ 18 Φεβρουαρίου ε. ε. καὶ ὑπὸ τὸ στοιχεῖον ΑΩΨΔ' νόμον περὶ συστάσεως γεωργικοῦ σταθμοῦ ἐν Βυτίνῃ τῆς Γόρτυνος,

Προτάσει τῶν Ἡμετέρων ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργῶν, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρ. 1. Ἡ πρὸς οἰκοδομὴν τῶν ἀναγκαίων κτιρίων τοῦ γεωργικοῦ σταθμοῦ Βυτίνης καὶ πρὸς πλήρωσιν τῶν ἄλλων, κατὰ τὸν νόμον, σκοπῶν τοῦ γεωργικοῦ τμήματος τοῦ σταθμοῦ, καταληφθησομένη παρὰ τὴν εἰρημένην κωμόπολιν ἔκτασις γῆς δὲν θέλει ὑπερβῆ τα διακόσια στρέμματα.

Ἄρθρ. 2. Ἡ χρονικὴ περίοδος, καθ' ἣν θέλει γίνεσθαι ἡ κατὰ τὸ ἄρθρ. 9 τοῦ νόμου παραδειγματικὴ διδασκαλία τοῦ γεωργικοῦ τμήματος, ἄρχεται ἀπὸ τῆς πρώτης Κυριακῆς τοῦ μηνὸς Μαρτίου καὶ διαρκεὶ μέχρι τῆς τελευταίας Κυριακῆς τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου.

Ἄρθρ. 3. Ἀπὸ τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους ὁ διευθυντὴς τοῦ γεωργικοῦ τμήματος ἐκδίδωσι πρόγραμμα τοῦ τρόπου καθ' ὃν θέλει γίνεσθαι ἡ παραδειγματικὴ διδασκαλία τῆς χρήσεως τῶν γεωργικῶν ἐργαλείων ἢ μηχανημάτων, καὶ τῶν ἀντικειμένων ἐφ' ἃ αὕτη θέλει περιστραφῆ. Τὸ πρόγραμμα δὲ τοῦτο ἀποστέλλει πρὸς πάντας τοὺς δημάρχους τῆς ἐπαρχίας, ὡς καὶ πρὸς τοὺς δημάρχους τῶν παρακειμένων δήμων τῶν ἐπαρχιῶν Μαντινείας καὶ Καλαβρυτῶν, ἐξαιτούμενος παρ' αὐτῶν, ἵνα φροντίσῃ διὰ τῶν εἰδικῶν παρέδρων, ἢ διὰ τῶν

(*) Ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 220 φύλλου τῆς «Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως» τῆς 10 Ἀυγούστου.

ιερέων, ἢ δι' αἰωνδήποτε ἄλλων μέσων, τὰ ὅποια ἤθελον ἐγκρίνη κατ' ἄλληλα, νὰ γνωστοποιηθῆ τοῦτο εἰς πάντας τοὺς κατοίκους τῶν χωρίων τῶν εἰρημένων δήμων.

Ἄν πρὸς πληρεστέραν δημοσίευσιν τοῦ προγράμματος δύναται νὰ συντελέσῃ ἡ τοιχοκόλλησις αὐτοῦ εἰς τὰ διάφορα χωρία, ἢ καὶ ἐπ' ἐκκλησίαις ἀνάγνωσις, οἱ δήμαρχοι, πρὸς οὓς ἀποστέλλεται τὸ πρόγραμμα, δὲν θέλουσι παραλείπει καὶ τὰ μέσα ταῦτα τῆς δημοσιεύσεως.

Πλὴν τούτου ὅμως ὁ διευθυντὴς τοῦ γεωργικοῦ τμήματος καὶ κατὰ τὴν 15 Φεβρουαρίου ἐπαναλαμβάνει τὴν αὐτὴν πρὸς τοὺς μνησθέντας δημάρχους εἰδοποίησιν, ζητεῖ δὲ παρ' αὐτῶν, ἵνα ἐπαναλάβωσι καὶ οὗτοι τὴν κατὰ Ἰανουάριον γενομένην δημοσίευσιν καὶ καλέσωσι τοὺς συνδημώτας αὐτῶν, ὅσοι θέλουσι, νὰ προσέλθωσι κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς παραδειγματικῆς διδασκαλίας εἰς τὰ προσδιοριζόμενα δι' αὐτὴν μέρη.

Ἄρθρ. 4. Οἱ θέλοντες νὰ ἀκολουθήσωσι τακτικῶς ἐπὶ ἕντος τὴν παραδειγματικὴν διδασκαλίαν, ὅπως ἀπολαύσωσι τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 10 τοῦ ΑΩΨΔ' ἀναγραφόμενων ὠφελημάτων, ὀφείλουσι νὰ δηλώσωσι τὴν ἐπιθυμίαν των ταύτην εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ τμήματος τούτου, ὅπως ἐγγράφῃ αὐτοὺς ἐν μαθητολογίῳ, ἐν ᾧ θέλουσι σημειοῦσθαι αἱ ἐνδεχόμεναι ἀπουσίαι αὐτῶν κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς διδασκαλίας, ὡς καὶ ἡ δηλούμενη περὶ τὸν χειρισμὸν τῶν ἐργαλείων ἢ μηχανημάτων ἀντιληψίς καὶ ικανότης ἐκάστου αὐτῶν.

Ἄρθρ. 5. Ἐντὸς τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου ὁ διευθυντὴς τοῦ γεωργικοῦ τμήματος καταρτίζει, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ μαθητολογίου, πίνακα τῶν ἀνελλιπῶς παρευρεθέντων κατὰ τὴν παραδειγματικὴν διδασκαλίαν καὶ ἀποδειξάντων ὅτι ἔμαθον ἐπαρκῶς τὴν χρῆσιν ἐντελεστέρου τινὸς γεωργικοῦ ἐργαλείου. Οἱ δὲ ἐν τῷ πίνακι τούτῳ ἐγγραφέντες δύνανται, προσερχόμενοι εἰς τὸν γεωργικὸν σταθμὸν, νὰ ἀγοράσωσι τὸ ἐργαλεῖον ἐπὶ τῇ ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπιτρεπομένη ἐκπτώσει τῆς τιμῆς αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 6. Οἱ διευθυνταὶ τῶν τμημάτων ὡς καὶ οἱ κατὰ τὸ ἄρθρον 11 τοῦ νόμου διορισθησόμενοι δύο ἐργοδηγοὶ καὶ οἱ κατὰ

τὸ ἄρθρον 21 διερμηνεῖς κατοικοῦσιν ἐν ταῖς οἰκοδομαῖς τοῦ γεωργικοῦ σταθμοῦ. Ἐκ δὲ τῶν ἐργατῶν μόνοι οἱ κριθασόμενοι χρήσιμοι εἰς τὴν ἐπιμέλειαν τῶν κτηνῶν ἢ τῶν ἀποθηκῶν.

Ἄρθρ. 7. Ὁ διευθυντὴς τοῦ γεωργικοῦ τμήματος, μετὰ τῶν διευθυντῶν τῶν ἐτέρων δύο τμημάτων, συντάσσει κατὰ μῆνα μὲν Σεπτέμβριον τὸν διὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος προϋπολογισμόν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ σταθμοῦ, κατὰ μῆνα δὲ Ἀπρίλιον τὸν ἀπολογισμόν τοῦ λήξαντος ἔτους. Καὶ τὸν προϋπολογισμόν δὲ καὶ τὸν ἀπολογισμόν ὑποβάλλει, ἅμα καταρτισθέντας, εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργείον, ὅπερ ἀποφασίζει μὲν ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ, προσξετάσαν δὲ τὸν ἀπολογισμόν διαβιβάζει εἰς τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον, ἵνα τοῦτο ἀποφασίσῃ ἐπ' αὐτοῦ.

Κατ' ἐξαιρέσειν δὲ ὁ τοῦ τρέχοντος ἔτους προϋπολογισμὸς θέλει συνταχθῆ ὑπὸ μόνου τοῦ διευθυντοῦ τοῦ γεωργικοῦ τμήματος, καὶ ὑποβληθῆ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον ἐντὸς τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου.

Ἄρθρ. 8. Ἡ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ γεωργικοῦ σταθμοῦ ἀπόφασις τοῦ Ὑπουργείου δημοσιεύεται μετὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ διὰ τῆς «Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως».

Ἄρθρ. 9. Πρὸς πληρωμὴν τῶν μισθῶν τοῦ προσωπικοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἐξόδων τοῦ σταθμοῦ, συντάσσονται ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ γεωργικοῦ τμήματος καταστάσεις, αἵτινες μετὰ τῶν δικαιολογητικῶν ὑποβάλλονται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅπερ ἐκδίδει τὰ ἀναγκαῖα χρηματικὰ ἐντάλματα ἐπὶ τοῦ ἀρμοδίου ἐπαρχιακοῦ ταμείου, ἐντὸς τῶν ὅρων τοῦ ἑτησίου προϋπολογισμοῦ.

Τὰ πρὸς πληρωμὴν ἐξόδων χρηματικὰ ἐντάλματα ἐκδίδονται καὶ ἐξοφλοῦνται μέχρι τῆς λήξεως τῆς κατὰ τὸν λογιστικὸν νόμον χρήσεως.

Ἄρθρ. 10. Τὰ προϊόντα τοῦ σταθμοῦ πωλοῦνται τοῖς μετρητοῖς, ἐκποιοῦνται δὲ, εἴτε τῆ ἐγκρίσει τῶν ἀρμοδίων διευθυντῶν, εἴτε κατὰ τὰς τιμὰς καταλόγων ἐγκεκριμένων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν.

Τὰ ἐγκρίσει τῶν ἀρμοδίων διευθυντῶν ἐκποιούμενα προϊόντα εἰσι τὰ κτήνη, οἱ καρποὶ ἐν γένει, τὰ κηπουρικὰ καὶ ζωοτεχνικὰ προϊόντα, ἢ οἰκοδομήσιμος ξυλεία καὶ τὰ καυσόξυλα.

Τὰ δὲ ἐπὶ τῆ βάσει τιμοκαταλόγων, ἐγκεκριμένων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, ἐκποιούμενα εἰσι τὰ δένδρα, τὰ φυτὰ καὶ τὰ ξυλουργικὰ βιομηχανήματα.

Ἄρθρ. 11. Περὶ τῆς πωλήσεως προϊόντων συντάσσεται ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ οἰκείου τμήματος πρᾶξις ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν καθημερινῶν πράξεων τοῦ σταθμοῦ, δηλοῦσα τὸ πωληθὲν ἀντικείμενον, τὴν τιμὴν εἰς τὴν ὁποίαν ἐπωλήθη, τὸ ὄνομα τοῦ ἀγοραστοῦ καὶ τὸν χρόνον καὶ τὸν τόπον τῆς πωλήσεως· συμφώνως δὲ πρὸς τοὺς ἐν τῇ πράξει ταύτῃ προσδιορισμοὺς ἐκδίδεται ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ γεωργικοῦ τμήματος ἀποδείξις τῆς πληρωμῆς ἐκ διπλοτύπου βιβλίου, καὶ εἰσπράττεται ὑπ' αὐτοῦ τὸ ἀντίτιμον τοῦ πωληθέντος ἀντικειμένου.

Ἐπὶ τοῦ διπλοτύπου βιβλίου, ἐν μὲν τῷ στελέχει ὑπογράφει ὁ ἀγοραστής, ἐν δὲ τῇ ἀποσπωμένη ἀποδείξει ὁ διευθυντὴς τοῦ γεωργικοῦ τμήματος.

Ἄρθρ. 12. Ἐντὸς τοῦ Ἀπριλίου ἐκάστου ἔτους, ὁ μὲν διευθυντὴς τοῦ γεωργικοῦ τμήματος καταρτίζει τιμοκατάλογον τῶν πρὸς πώλησιν φυτῶν, ἐν ᾧ σημειοῖ ἅπαντα τὰ ἐν ταῖς φυτωρίοις καὶ τῷ κήπῳ ὑπάρχοντα διαθέσιμα εἶδη καὶ τὴν τιμὴν ἐκάστου αὐτῶν· δι' ἕκαστον δὲ εἶδος, μὴ ὑπολογιζομένης τῆς ἡλικίας ἢ τῆς ἀναπτύξεως αὐτοῦ, ὀρίζεται μίᾳ τιμῇ. Ὁ δὲ διευθυντὴς τοῦ λεπτοξυλουργικοῦ τμήματος καταρτίζει τιμοκατάλογον τῶν πρὸς πώλησιν παρεσκευασμένων ξυλουργικῶν βιομηχανημάτων, ὧν ἡ τιμὴ ὀρίζεται κατ' εἶδος καὶ μέγεθος.

Οἱ τιμοκατάλογοι οὗτοι ὑποβάλλονται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, ἐγκρίνονται ὑπ' αὐτοῦ καὶ δημοσιεύονται ἐν ἰδιαιτέροις τεύχεσιν εἰς πολλὰ ἀντίτυπα, ἐντὸς τοῦ Ἰουλίου.

Ἡ ἰσχὺς τῶν τιμοκαταλόγων τούτων, ἐπὶ τῆ βάσει τῶν ὁποίων γίνεται ἡ πώλησις τῶν φυτῶν καὶ τῶν ξυλουργικῶν βιομηχανημάτων, ἀρχεται ἀπὸ τῆς 1ης Σεπτεμβρίου, λήγει δὲ τὴν 31ην Αὐγούστου τοῦ ἐπιόντος ἔτους.

Ἄρθρ. 13. Κατὰ τὸ τέλος ἐκάστης τριμηνίας, παραδίδονται ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ γεωργικοῦ τμήματος εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον τὰ ὑπ' αὐτοῦ εἰσπραχθέντα ἐκ τῆς ἐκποιήσεως προϊόντων χρήματα, ὁ δὲ ταμίας ἐκδίδωσι γραμματίον παραλαβῆς ὑπὸ τὸν τίτλον αἴσοδα Τριανταφυλλιδείου γεωργικοῦ σταθμοῦ Βυτινῆς.

Δεκτὰ εἰσι παρὰ τοῦ ταμείου καὶ τὰ ἐκδιδόμενα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν ἐντάλματα πρὸς πληρωμὴν μισθῶν ἢ ἐξόδων τοῦ γεωργικοῦ σταθμοῦ, ἂν κατατεθῶσιν ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ γεωργικοῦ τμήματος ἀντὶ μετρητῶν.

Ἄρθρ. 14. Ἐπιτρέπεται νὰ χορηγηθῇ δι' ἐντάλματος εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ γεωργικοῦ τμήματος παγία προκαταβολή, ἐπὶ ἀποδόσει λογαριασμοῦ, μὴ ὑπερβαίνουσα τὰς δραχμὰς διαχιλίας.

Ἄρθρ. 15. Ὁ διευθυντὴς ἐκάστου τμήματος κρατεῖ τὰ ἐξῆς βιβλία: α') κοθημερινόν, ἐν ᾧ ἀναγράφονται αἱ καθ' ἐκάστην διαπραχθεῖσαι συμφώνως πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ τμήματος πράξεις, β') βιβλίον ἀποθήκης ὑλικῶν καὶ προϊόντων, ὁ δὲ διευθυντὴς τοῦ γεωργικοῦ τμήματος θέλει κρατεῖ προσέτι τὸ βιβλίον τοῦ ταμείου καὶ τὸ βιβλίον τῶν διπλοτύπων ἀποδεικτικῶν παραλαβῆς χρημάτων.

Τὰ βιβλία ταῦτα ἀριθμοῦνται καὶ μοναγράφονται ὑπὸ ὑπαλλήλου διοριζομένου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 195 τοῦ νόμου ΣΙΒ' τοῦ 1852 περὶ δημοσίου λογιστικοῦ.

Εἰς τοὺς αὐτοὺς Ὑπουργοὺς ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτίλεισιν τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 7 Αὐγούστου 1891.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως

Ὁ Ἀντιβασιλεὺς

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΙΑΔΟΧΟΣ

Οἱ Ὑπουργοὶ

Ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν
Κ. ΚΑΡΑΪΑΝΟΣ

Ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν
ΘΕΟΔΩΡΟΣ Π. ΔΕΛΙΓΙΑΝΝΗΣ

Ο ΞΕΟΣ

Ὁ λευκὸς ἰξὸς (*Viscum album*), ὁ κοινῶς καλούμενος *μ.λᾶ*, ὡς καὶ ἕτερον παραπλήσιον αὐτοῦ φυτὸν (Ἰώρανθος ὁ εὐρωπαϊκός), ὃπερ κοινῶς καλεῖται *ἰξὸς ἢ λάσσικα*, ἀνήκουσιν εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν *Δωρανθωδῶν*. Ὁ λευκὸς ἰξὸς εἶνε θαμνιον σφαιρικόν, χρώματος πρασίνου κιτρινωποῦ, ἔχει κορυφὴν πολὺκλαδόν, κλάδους δικρανωδῶς ἐσχισμένους, φύλλα δὲ ἀντίθετα, λογχωτὰ, ἀμβλέα καὶ παχέα καὶ ἀνθη ἄμισχα, συμπεπυκνωμένα εἰς τὴν κορυφὴν τῶν κλάδων· καρπὸν φέρει κόκκους λευκοὺς καὶ ἡμιδιαφανεῖς. Τὸ φυτὸν τοῦτο ἀναπτύσσεται παρασιτικῶς ἐπὶ τῆς μηλέας, τῆς ἀπιδέας, τῆς λεύκης, τῆς ἀπιδέας, τῶν κωνοφόρων κτλ. (*).

Δυστυχῶς εἶνε φυτὸν λίαν διαδεδομένον καὶ ἐπομένως λίαν γνωστὸν, τοῦ ὁποῦ ἢ μικρὰ περιγραφή, ἢ ἐποησάμεθα, οὐδένα ἄλλον σκοπὸν ἔχει, ἢ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ταξινόμησιν.

Ἐὰν ἦτο δυνατόν νὰ ἐκτιμήσωμεν περίπου τὴν βλάβην, ἣν προξενεῖ ὁ ἰξὸς εἰς τὰς μηλέας ἰδίως τῶν χωρῶν ἐν αἷς κατασκευάζεται ὁ μηλίτης, θὰ ἐβλέπομεν ὅτι ἡ ἔτησία συγκομιδὴ τοῦ μηλίτου ἐλαττοῦται κατὰ χιλιάδας ἑκατολλίτρων.

Τὸ παράσιτον τοῦτο ἀπορροφᾷ τὸν χυμὸν τῆς μηλέας καὶ τῶν ἄλλων δένδρων, ἐφ' ὧν ἀναπτύσσεται, καὶ ἐξασθενίζει αὐτὰ· χρησιμεῖον δὲ ὡς καταφύγιον εἰς τὰ ἕντομα συντελεῖ ἔτι μᾶλλον εἰς τὴν ταχεῖαν ἐξάντλησιν τῶν προσβαλλομένων δένδρων.

Κατὰ τὰ ἀξιοσημεῖωτα πειράματα τῶν Charles Guérin καὶ du Mesnil-Thébault, εἶνε εὐκόλον νὰ καταστραφῇ ὁ ἰξὸς, ἀφοῦ σπόροι, τεθέντες ἐπὶ νεαρῶν καὶ σθεναρῶν μηλεῶν, παρήγαγον φυτὰ, ἅτινα μετὰ δύο ἔτη μόλις εἶχον ἐν ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου ὕψος.

(*) Τὸ παράσιτον τοῦτο εὐρῶμεν ἀφθάνως ἀναπτυσσόμενον ἐπὶ τῆς ἐλάτης τῶν δασῶν Γόρτυνος καὶ τῆς πεύκης τῆς βορείου Εὐβοίας. Ἐνταῦθα, ὡς καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἀνατολῆς, διὰ τοῦ ἰξοῦ τρέφονται τὸν χειμῶνα τὰ κτήνη.

Ἐπὶ τῶν γηραιῶν δένδρων ἡ βλάστησις εἶνε ἔτι μᾶλλον βραδεία· ἐπὶ δὲ τῶν ῥικνῶν κλάδων σπανίως βλαστάνουσιν οἱ σπόροι τοῦ παρασίτου τούτου.

Μόνον μετὰ τρία ἢ τέσσαρα ἔτη οἱ βλαστοὶ τοῦ παρασίτου τούτου ἀναπτύσσονται μετὰ δυνάμει. Ἡ πρώτη ἀνοίξις γίνεται τὸ ταχύτερον κατὰ τὸ ἕκτον ἢ ἑβδομον ἔτος. Οἱ κόκκοι τοῦ ἱξοῦ ὠριμάζουσι κατὰ Νοέμβριον, Δεκέμβριον, Ἰανουάριον καὶ Φεβρουάριον, πτηνὰ δὲ τινα—κίχλαι, κόσσυφοι καὶ ἄλλα—λίαν ὀρέγονται αὐτούς. Ἡ βλαστική δύναμις αὐτῶν δὲν καταστρέφεται διὰ τῆς χωνεύσεως, διερχόμενοι δὲ ἀκέραιοι διὰ τοῦ πεπτικῆς σωλήνος καὶ ἀποτιθέμενοι μετὰ τῆς κόπρου τῶν πτηνῶν ἐπὶ τῶν κλάδων τῶν διαφόρων δένδρων, βλαστάνουσιν ἐκεῖ ὅταν δὲν καταβιβρώσκωνται ὑπὸ τῶν ἐντόμων ἢ τῶν κοχλιῶν. Ἐκαστον φυτὸν ἱξοῦ μετρίου μεγέθους φέρει ἔτησίως τετρακοσίους ἕως πεντακοσίους σπόρους· εἶνε δὲ εὐτύχημα, ὅτι οἱ πλεῖστοι αὐτῶν καταστρέφονται ἢ δὲν συμβαίνει νὰ ἐναποτιθῆνται εἰς μέρος εὐνοϊκὸν ὅπως βλαστήσωσιν.

Ὁ κ. Γκιερὲν παρετήρησεν, ὅτι ἐξ ἑκατὸν σπόρων οὓς ἔθεσεν ἐπὶ κλάδων κατὰ τὸν χειμῶνα δέκα μόλις ἐπανευρέθησαν κατὰ τὴν ἀνοιξιν, τῶν ὑπολοίπων φαγωθέντων.

Ὁ δένδροκόμος εἶνε τοσοῦτον μᾶλλον ἔνοχος, ἀφίνων τὸν ἱξὸν ἐπὶ τῶν μηλεῶν του, καθ' ὅσον τὸ παράσιτον τοῦτο φυτὸν δύναται νὰ τῷ παράσχῃ πραγματικὰς ὑπηρεσίας καθ' ἣν ἐποχὴν ἢ τροφή διὰ τὰ κτήνη σπανίζει πολλάκις.

Κατὰ τὸν χειμῶνα δυνάμεθα νὰ δώσωμεν τὸν ἱξὸν εἰς τὰς ἀγελάδας, εἰς τὰ πρόβατα καὶ εἰς τοὺς χοίρους. Λέγεται, ἀδικῶς ἢ δικαίως, ὅτι ὁ ἱξὸς προκαλεῖ τὴν ἐκτρώσιν, ὅταν ἡ ἐγκυμοσύνη εἶνε προκεχωρημένη· δυνάμεθα λοιπὸν χάριν προφυλάξεως νὰ μὴ δίδωμεν τὸν ἱξὸν εἰς τὰ ἐγκυμονοῦντα κτήνη.

Ὁ κ. Κορνιέβεν, καθηγητὴς ἐν τῇ κτηνιατρικῇ σχολῇ τοῦ Λυῶν, θεωρεῖ τοὺς κόκκους τοῦ ἱξοῦ ἐπικινδύνους διὰ τὰ κτήνη, εἰς ἃ δύνανται νὰ ἐπιφέρωσι δηλητηριάσεις· οὐδὲν εὐκολώτερον ἀπὸ τοῦ νὰ ἀφαιρῶνται οἱ καρποὶ, πρὶν ἢ δοθῇ ὁ ἱξὸς εἰς τὰ κτήνη.

Συμφώνως πρὸς τὰς ἀναλύσεις τοῦ Ἰσιδώρου Πιέρ εὐκόλον εἶνε νὰ ὑπολογίσῃ τις τὴν θρεπτικὴν ἀξίαν τοῦ ἱξοῦ ὡς κτηνοτροφικῆς οὐσίας, ἥτις εἶνε λίαν ἀγαπητὴ εἰς τοὺς βόας, τὰ πρόβατα καὶ τοὺς χοίρους.

Ἐν νωπῇ καταστάσει ὁ ἱξὸς περιέχει γραμμ. 9,3 κατὰ χιλιόγραμμον ἢ 0,93% ἄζωτου, ἐν ξηρᾷ δὲ καταστάσει 25 γραμμ. κατὰ χιλιόγραμμον ἢτοι 2,5%. Ἐπὶ ἐνός καὶ τοῦ αὐτοῦ δένδρου δὲν εἶνε σπάνιον νὰ εὑρεθῶσι πολλοὶ ἱξοὶ, ἕκαστος τῶν ὁποίων νὰ ζυγίσῃ πλέον τῶν 2 χιλιογράμμων. Δύναται λοιπὸν ὁ ἱξὸς νὰ παράσχῃ κατὰ τὰ τέλη τοῦ χειμῶνος χορτονομὴν οὐχὶ εὐκαταφρόνητον.

Εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Νορμανδίας καὶ τῆς Βρεττανίας ὁ ἱξὸς εἶνε ἀντικείμενον σκουδαίου ἐμπορίου, ἀποστελλόμενος εἰς Ἀγγλίαν κατὰ μὲγᾶλα ποσά.

Ἐκτὸς ἀμφιβολίας εἶνε, ὅτι ὁ ἱξὸς προξενεῖ τὴν ἐξασθένησιν τῆς μηλέας, ὑποβοηθεῖ τὴν ἐνέργειαν ὄλων τῶν παρασίτων, ἐξ οὗ ἐπέρχεται ἐπαισθητὴ ἐλάττωσις τοῦ προϊόντος καὶ πρόωρος θάνατος τοῦ δένδρου. Λαμβάνοντες ὑπ' ὄψει τὰς ἀπωλείας ταύτας, ὡς καὶ τοὺς τρόπους, καθ' οὓς ἠδύνατο νὰ χρησιμοποιοθῇ ὁ ἱξὸς, πρὸ πολλοῦ ὀφείλε νὰ ἐξοντωθῇ τὸ παράσιτον τοῦτο φυτὸν. Πλὴν πάντα ταῦτα δὲν ἰσχύουσι ποσῶς ἀπέναντι τῆς ἕξεως, ἕνεκα τῆς ὁποίας καὶ τῶν μᾶλλον ἀνεπτυγμένων κτηματιῶν τὰς μηλέας βλέπει τις πολλάκις φθινούσας ὑπὸ τὰς προσβολὰς τοῦ ἱξοῦ.

(Ἐκ τοῦ *Journal de l'Agriculture pratique*)

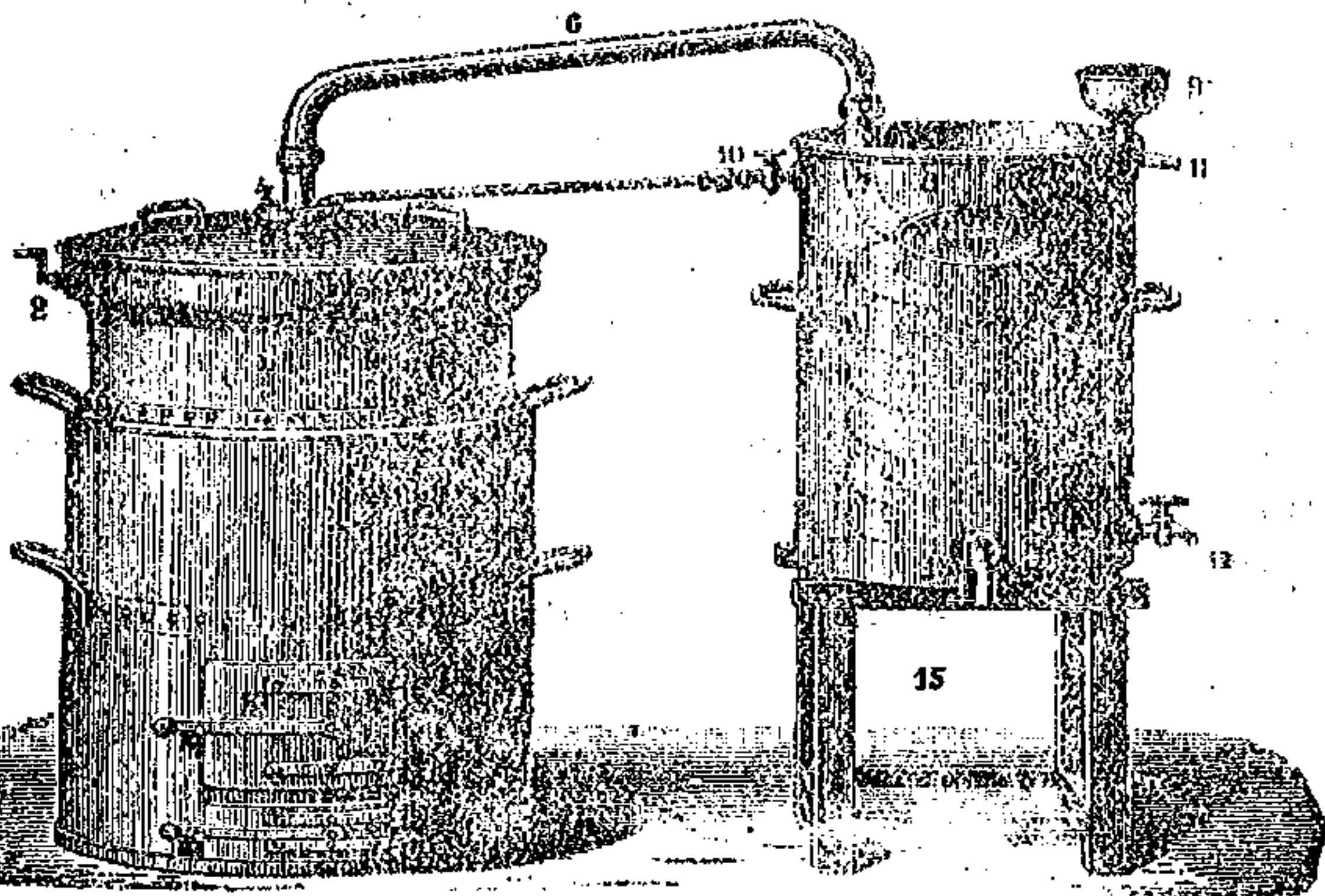
ΑΠΟΣΤΑΞΙΣ ΤΩΝ ΣΤΕΜΦΥΛΩΝ

Ἡ ἐξαγωγή τοῦ περιεχομένου εἰς τὰ στέμφυλα οἰνοπνεύματος δύναται νὰ γίνῃ ἢ διὰ τῆς ἀπ' εὐθείας ἀποστάξεως αὐτῶν ἢ διὰ τῆς ἀποστάξεως τοῦ λαγγύρου, ὅπερ κατασκευάζεται ὑποβαλλομένων τούτων εἰς ζύμωσιν.

Ἡ ἀπ' εὐθείας ἀπόσταξις ἐκτελεῖται πολλάκις ἐν τῷ κτή-

ματι διὰ τῶν κοινῶν ἀμβύκων οἷτινες θερμαίνονται διὰ γυμνοῦ πυρός.

Εἰς τὸ βάθος τοῦ λέβητος τίθενται μικρὰ κλαδιά ἢ ἀπομονωτικὴ ἐσχάρα, δι' ἧς προλαμβάνεται ἢ ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τῶν στεμφύλων ἐνέργεια τοῦ πυρός. Ἀκολουθῶς τίθενται τὰ στέμφυλα προστιθεμένου ἐνὸς περίπου τρίτου τοῦ βάρους αὐτῶν ὕδατος ἐὰν ταῦτα ἐπιέσθησαν, ἢ μόνον ἐνὸς πέμπτου ἐὰν δὲν ὑπέστησαν τὴν ἐργασίαν ταύτην. Δυνάμεθα μάλιστα νὰ χύσωμεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὸ ἥμισυ τοῦ ἀναγκαίου ὕδατος ἐν τῷ ἀμβυκι τὸ δὲ ὑπόλοιπον ἄφου εἰσαχθῶσι τὰ στέμφυλα. Καλύπτομεν τότε διὰ τοῦ πώματός του (5, σχῆμα 14) τὸν λέβητα (1) ὃν ἐνοῦμεν διὰ τοῦ κυκλίου λαιμοῦ ἢ τοῦ μεταγωγικοῦ σωλήνος (6) μετὰ τοῦ ὀφείτου (7) τοῦ ἐν τῷ ψυκτηρίῳ εὐρισκομένου ὅπερ πληροῦμεν (8) διὰ ψυχροῦ ὕδατος.

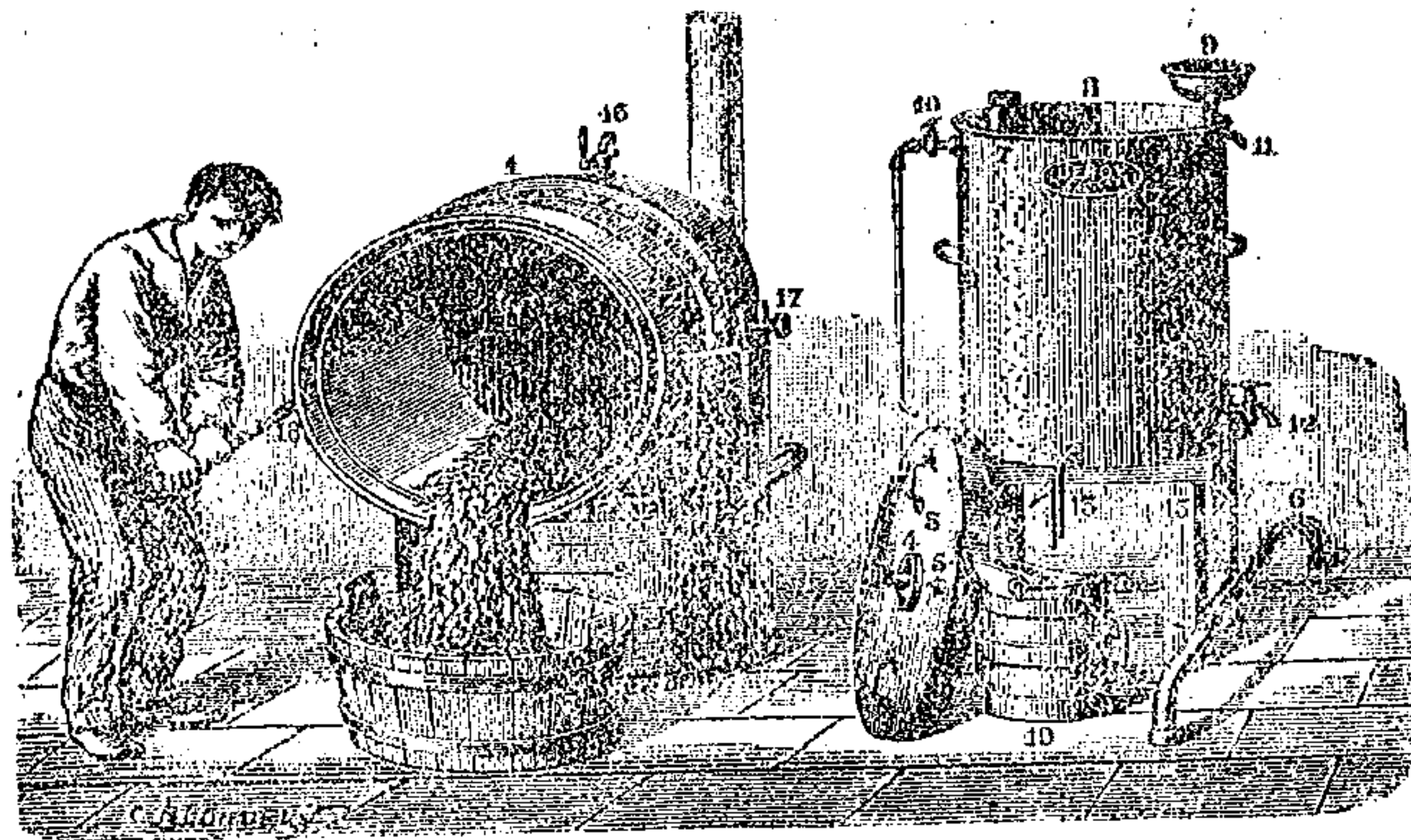

(Σχῆμα 14)

Τέλος ἀφ' οὗ φράξωμεν καλῶς ἀπαντας τοὺς ἄρμους τοῦ ἀμβυκος ἀνάπτομεν τὸ πῦρ. Ἡ ἀπόσταξις δὲν βραδύνει νὰ ἀρχίσῃ· οἱ ἐκ τοῦ λέβητος ἀναπεμπόμενοι ἀτμοὶ συμπυκνοῦν-

ται ἐν τῷ ὀφείτῃ, μετὰ δὲ τὴν συμπύκνωσιν, ἐξέρχονται ἐκ τοῦ ἄκρου τοῦ ψυκτηρίου (13) ὑπὸ μορφήν οἴνοπνεύματος ἀσθενοῦς βαθμοῦ. Τὸ ἀσθενές τοῦτο οἴνοπνευμα, τὸ κοινῶς καλούμενον σούμα, συνάγεται μέχρις οὗ ὁ βαθμὸς του καταβῆ εἰς τὸ μηδενικόν· τότε σβύνομεν τὸ πῦρ, ἀφαιροῦμεν τὸ πῶμα τοῦ λέβητος, καὶ ἀποσύρομεν τὰ ἐξαντληθέντα στέμφυλα. Ἡ τελευταία αὕτη ἐργασία ἐκτελεῖται εὐκόλως δι' εἰδικῶν ἀμβύκων ὡς ὁ ἐν τῷ 15 σχῆματι εἰκονιζόμενος.

Μετὰ πολλὰς παρομοίας ἀποστάξεις συνενοῦται ὅλον τὸ πρῶτον τοῦτο οἴνοπνευμα (ἢ σούμα) καὶ τίθεται ἐν τῷ λέβητι ὅπως ἀποσταχθῆ ἐκ δευτέρου. Ἡ ἀπόσταξις αὕτη καλεῖται «δευτέρωμα».

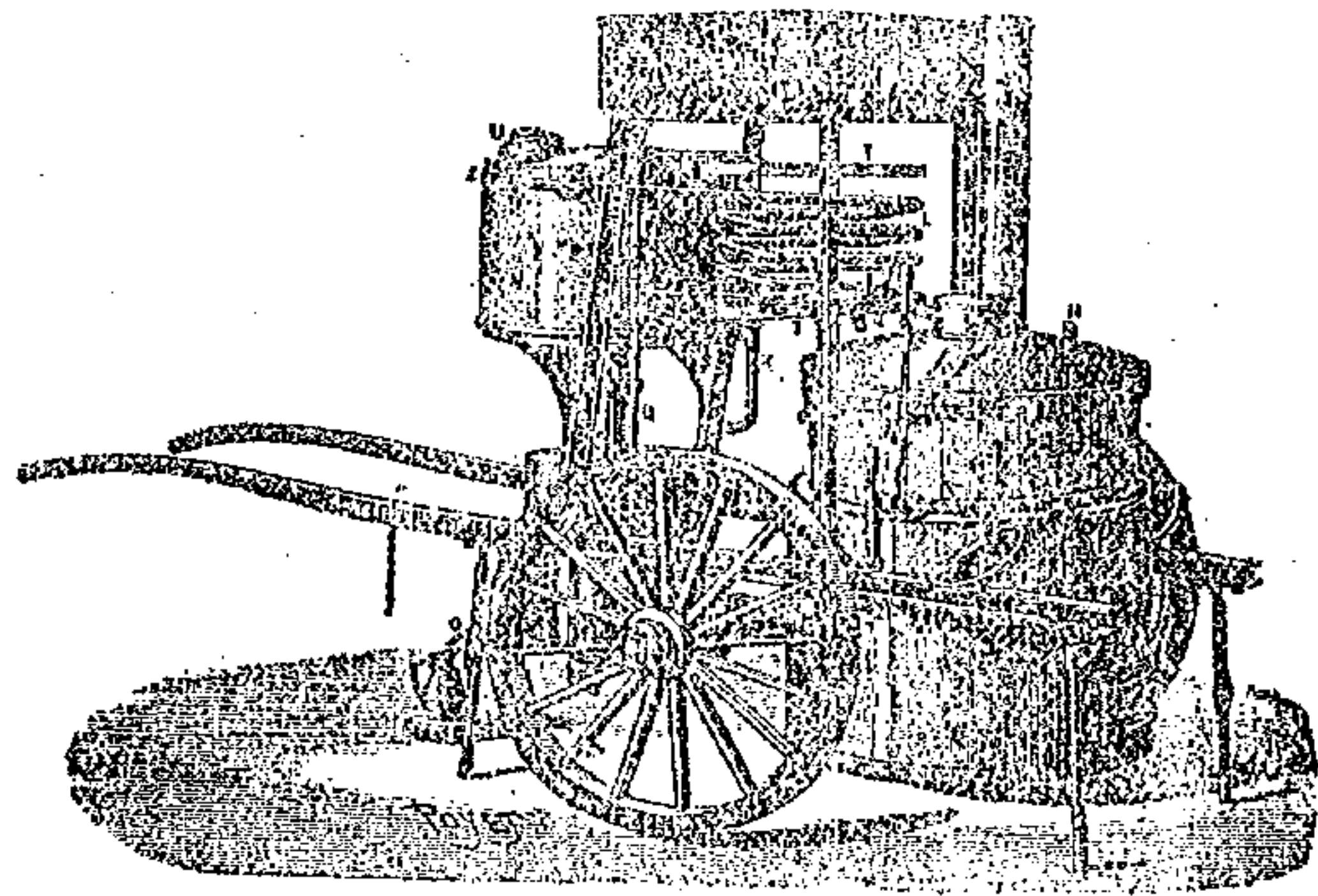

(Σχῆμα 15)

Ἐπιτηροῦμεν προσεκτικῶς τὸ πῦρ, δὲν πρέπει δὲ νὰ τὸ δυναμώνωμεν πολὺ καθότι θὰ ἀνεπέμποντο τότε πλείοτεροι οἴνοπνευματικοὶ ἀτμοὶ παρ' ὅσους ὁ ὀφείτης δύναται νὰ χωρήσῃ· πρὸς τούτοις τὸ ἐν τῷ λέβητι βραδύτον θὰ παρεσύρετο εὐκόλως καὶ θὰ μετέδιδεν εἰς τὸ οἴνοπνευμα κακὴν γεῦσιν.

Κατὰ τὴν δευτέραν ταύτην ἀπόσταξιν τίθεται κατὰ μέρος τὸ πρῶτον τὸ καὶ ἐλαφρότερον οἰνόπνευμα, τὸ περιέχον τὰ φλέγματα· εἶνε δὲ τοῦτο δριμύ και γαλακτώδες. Ἀκολουθῶς ἔρχεται τὸ μεσαῖον, ὅπερ ἐν ἀρχῇ ἔχει οἰνόπνευματικὸν βαθμὸν 60 — 70 ὅστις ἐλαττοῦται ὀλίγον κατ' ὀλίγον διαρκούσης τῆς ἀποστάξεως, δυνάμεθα δὲ νὰ τὸν ἀφήσωμεν νὰ κατέλθῃ μέχρι τῶν 30. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης, δὲν ῥέει πλέον ἐκ τοῦ ὀφείτου εἰμὴ ἀδύνατον οἰνόπνευμα, τὸ οὐραῖον (de quibus), τὸ ὁποῖον πρέπει ὡσαύτως, νὰ συλλέγωμεν κατὰ μέρος. Τὸ οἰνόπνευμα τοῦτο προστιθέμενον εἰς τὰ φλέγματα, ἀναμιγνύεται ἀκολουθῶς και ἀποσπάζεται ἐκ νέου μετὰ τῆς σούρας.

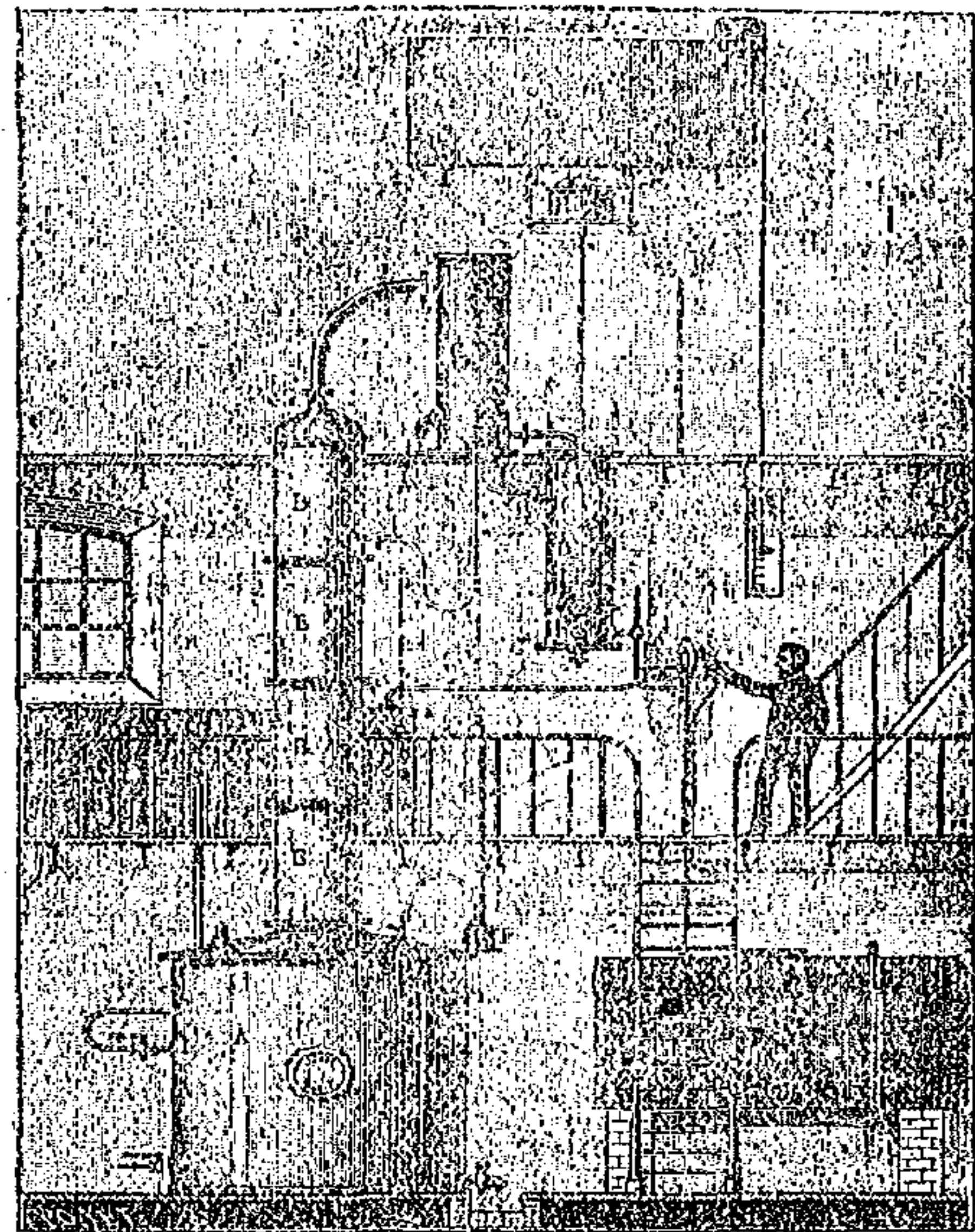
Τοιοῦτοι ἄμβυκες ὑπάρχουσι σταθεροί, μετακινούμενοι (σχ. 14 και 15) και φορητοί ἐπὶ τροχῶν (σχῆμα 16). Ὑπάρ-

(Σχῆμα 16)

χοῦσι προστούτοις εἰδικοί ἄμβυκες δι' ὧν ἐπιτυγχάνεται οἰνόπνευμα 60 βαθμῶν διὰ μιᾶς και μόνῃς ἀποστάξεως, δι' αὐτῶν δὲ δυνάμεθα νὰ ὑποβάλωμεν τὸ προϊόν και εἰς δευτέραν ἀπόσταξιν, ἐὰν προτιμῶμεν τὸ σύστημα τοῦτο, ὅπερ ἔχει τὸ πλεονέκτημα νὰ καθαρῖζῃ τὸ τελικὸν προϊόν τῆς ἀποστάξεως.

Εἰς τὰς μεγάλας ἐπιχειρήσεις ἐνθα κατεργάζονται μεγάλας ποσότητας στεμφύλων ποιοῦνται γενικῶς χρῆσιν μηχανμάτων θερμαινομένων διὰ τοῦ ἀτμοῦ ταῦτα εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἄμβυκες μετὰ στήλης κυλινδρικής, (σχῆμα 17 B) ἑστημένοι ἐπὶ βάσεως ἐκτισμένης. Τὸ ἐσωτερικὸν τῆς στήλης

(Σχῆμα 17)

ἔχει κινητὰ ἀποφλεγματικά διαφράγματα, ἀπέχοντα ἀπ' ἀλλήλων 30 — 40 ἑκατοστόμετρα. Τὰ διαφράγματα ταῦτα φέρουσιν ὅπας διαμέτρου 5 — 6 χιλιοστῶν τοῦ μέτρου ἀπεχούσας ἀπ' ἀλλήλων 5 ἑκατοστόμετρα και εἶνε προωρισμένα νὰ

κρατῶσι τὰ στέμφυλα, νὰ ἐμποδίζωσι τὴν συσσώρευσιν αὐτῶν καὶ νὰ διευκολύνωσι τὴν διέλευσιν τοῦ ἀτμοῦ διὰ τῆς μάζης.

Ἡ στήλη πληροῦται τιθεμένων ἐναλλάξ ἐντὸς αὐτῆς στρώματος στεμφύλων καὶ ἄνωθεν αὐτῶν ἐνὸς διαφράγματος περρωμένου διὰ τῆς εἰς τὸ κέντρον τῆς στήλης εὐρισκομένης σιδηρᾶς ράβδου. Μετὰ τὴν ἀποπλήρωσιν κλείεται ἡ στήλη διὰ τοῦ πώματος αὐτῆς καὶ τίθεται εἰς συγκοινωνίαν μετὰ τοῦ ὀφείτου διὰ κυκνείου λαιμοῦ. Ἀκολουθῶς ἐκ τινος ἀτμοπαραγωγῆς εἰσάγεται ἀτμός ἐν τῇ στήλῃ κάτωθεν τοῦ πρώτου διαφράγματος καὶ οὕτω ἄρχεται ἡ ἀπόσταξις.

Ὅταν περατωθῇ ἡ ἀπόσταξις ἀνοίγεται τὸ πῶμα τῆς στήλης, ἀφαιροῦνται καὶ καθαρίζονται τὰ διαφράγματα καὶ ἐξάγονται τὰ ἐξαντληθέντα στέμφυλα, μεθ' ὧν ἄρχεται ἐκ νέου ἡ αὐτὴ ἐργασία ἐὰν ὑπάρχωσι καὶ ἕτερα στέμφυλα πρὸς ἀπόσταξιν.

Προκειμένου νὰ ἐπιτευχθῇ οἰνόπνευμα ἀνωτέρου βαθμοῦ ἐνίοτε προστίθεται ἄνωθεν τῆς στήλης συμπυκνωτῆρ (σχῆμα 17 Δ), ὅστις εἶνε ἀπλῶς ὀφείτης βεβυθισμένος ἐντὸς ἀναφυκτηρίου.

Δὲν ἐκτελεῖται πάντοτε ἡ ἀπόσταξις τῶν στεμφύλων ἀμέσως μετὰ τὸ πάτημα τῶν σταφυλῶν· ἡ πείρα μάλιστα ἀπέδειξεν ὅτι ὑπὸ ἔποψιν ἀποδόσεως εἶνε προτιμότερον νὰ διατηρῶμεν τὰ στέμφυλα ἐπὶ τινὰ χρόνον καὶ νὰ ἀναμένωμεν νὰ περαιωθῇ ἡ ζύμωσις των, καθότι, νωπὰ, περιέχουσιν εἰσέτι σάκχαρον ὅπερ δύναται νὰ μετασχηματισθῇ εἰς οἰνόπνευμα.

Διὰ νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ διατήρησις τῶν στεμφύλων τίθενται ταῦτα εἰς κάδδας κατὰ στρώματα διαδοχικὰ 50 ἐκατοστομέτρων πάχους· ἕκαστον δὲ τούτων στοιβάζεται καλῶς διὰ τῶν ποδῶν καὶ ἐγκαταλείπεται ἐπὶ τινὰς ἡμέρας ἵνα ἔλθῃ εἰς συνάφειαν μετὰ τοῦ ἀέρος καὶ ἀναπτυχθῇ ἐν αὐτῷ θερμοκρασία 18—20 βαθμῶν. Μετὰ τὴν δι' ἀλλεπαλλήλων στρωμάτων ἐκ τῶν οὕτω στιβαχθέντων καὶ θερμανθέντων στεμφύλων πλήρωσιν τῆς κάδδης καλύπτεται τὸ ἀνώτατον στρώμα τῶν στεμφύλων διὰ στρώματος πηλοῦ ἵνα παρακωλυθῇ ἡ ἐπ' αὐτῶν

περαιτέρω ἐπίδρασις τοῦ ἀέρος. Οὕτως ἐστοιβασμένα καὶ καλυμμένα τὰ στέμφυλα, δύναται, ὡς παρατηρήθη, νὰ διατηρηθῶσιν ἐπὶ πολλοὺς μῆνας ἄνευ ἀλλοιώσεως, ἐν τούτοις ταῦτα συνήθως ἀποστάζονται μετὰ πάροδον 50—60 ἡμερῶν.

Ἐπὶ ἔτι μακρότερον χρόνον διατηροῦνται τὰ στέμφυλα στοιβαζόμενα ἰσχυρῶς ἐν βυτίοις ἀποπληρουμένοις μεθ' ὕδατος ἐν ᾧ προστίθεται οἰνόπνευμα 15 % καὶ πωματιζομένοις στεγανῶς.

Τὰ ἀπ' εὐθείας ἀποσταζόμενα στέμφυλα ἀποδίδουσιν οἰνόπνευμα ἔχον γεῦσιν ἰσχυρῶς ἐμπυρευματικὴν ἀπαρέσκουσαν ταῖς καταναλωταῖς. Ἡ δευτέρα ἀπόσταξις τοῦ οἰνοπνεύματος τούτου μειοῖ τὴν γεῦσιν ταύτην. Ἄλλ' ὁ ἄριστος τρόπος τῆς ἐκ στεμφύλων παραγωγῆς οἰνοπνεύματος ὅσον τὸ δυνατόν ἰλευθέρου τῆς γεύσεως ταύτης εἶνε ἡ ἀπόσταξις τῶν ἐκ τούτων παρασκευαζομένων λαγγύρων.

Ἡ εἰς οἰνόπνευμα ἀπόδοσις τῶν στεμφύλων ποικίλλει ἀναλόγως τῆς ποιότητος τῆς σταφυλῆς. Παράγονται συνήθως 6—8 ὀκάδες οἰνοπνεύματος 50 βαθμῶν ἐξ 100 ὀκάδων στεμφύλων ἐν καλῇ καταστάσει.

Διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν τὸ λεγόμενον 3/6 τοῦ ἐμπορίου οἰνόπνευμα ἐκ στεμφύλων συμπυκνοῦμεν τὴν παραγομένην σούμαν διὰ νέας ἀποστάξεως ἢ ἐπανορθώσεως· τὸ οἰνόπνευμα τοῦτο πρέπει νὰ ἔχη κατ' ἐλάχιστον ὄρον δύναμιν 86 βαθμῶν.

(Ἐκ τοῦ *Moniteur Vitiicole*)

Ἡ ΚΑΜΗΛΟΣ

Τὸ εἶδος τῆς καμήλου ἧς γίνεται χρῆσις ἐν Ἀλγερίᾳ εἶνε ἡ ἀφρικανικὴ κάμηλος ἢ μονόκυφος κάμηλος, τὸ *τζεμμέ* τῶν Ἀράβων, ὅπερ γινώσκουμεν ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς δρομάδος.

Ἡ δρομάς, ἂν καὶ ἔχη ὀλιγωτέρας φυλάς ἢ ὁ ἵππος, παρουσιάζει οὐχ ἥττον μέγαν ἀριθμὸν ποικιλιῶν.

Μεταξὺ τούτων αἱ μὲν μεγαλείτεραι, λεπτότεραι, κομφό-

τεραι, ἐν ἐνὶ λόγῳ αἱ μᾶλλον διακεκριμέναι, χρησιμεύουσι πρὸς ἵππασίαν· αἱ ἄλλαι, βαρύτεραι, ὀγκωδέστεραι, ζεύγνυνται εἰς ἀμάξια.

Αἱ πρῶται κατὰ γόνται ἐκ τῶν στεππῶν καὶ τῆς ἐρήμου, ἐνθα ἀνατρέφονται ὑπὸ τῶν νομάδων φυλῶν· αἱ δευτέραι ἀνήκουσιν εἰς τὰς καλλιεργούμενας χώρας τῆς βορείου Ἀφρικῆς.

Ἐπάρχει διὰ τὸν Ἀραβὰ τοσαύτη διαφορά τῶν μὲν ἀπὸ τῶν δὲ ὅση μεταξὺ ἵππου ἵππασίας καὶ ἵππου ἔλξεως.

Τὴν σήμερον δὲν εὐρίσκεται πλέον ἢ δρόμας εἰμὴ ἐν τιθασειμένῃ καταστάσει.

Αὐτόχθων τῆς Ἀραβίας, φαίνεται ὅτι δὲν εἰσῆχθη εἰς τὰ βόρεια τῆς Ἀφρικῆς εἰμὴ περὶ τὴν γ' μ. Χ. ἑκατονταετηρίδα, ἀν καὶ ἦτο γνωστὴ ἤδη ἐν Αἰγύπτῳ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Μωϋσείως. Τὸ περιεργον ὁμῶς εἶνε ὅτι εἰς οὐδὲν αἰγυπτιακὸν μνημεῖον εὐρίσκεται ἐγκεχαραγμένη, πλην εἰς τὰς στήλας τοῦ ναοῦ τοῦ Μέμνονος.

Ἐλθοῦσα ἐξ Αἰγύπτου μετὰ τῶν Ἀράβων διεσπάρη πανταχοῦ ὅπου αὐτοὶ ἐγκατεστάθησαν.

Ἡ τροφή τῆς καμήλου εἶνε ἀποκλειστικῶς φυτική. Τὸ ζῶον τοῦτο δὲν εἶνε πολὺ δύσκολον περὶ τὴν ἐκλογὴν τῆς τροφῆς του, ἀρίστη δὲ τῶν ἀρετῶν του εἶνε ἡ παροιμιώδης αὐτοῦ ὀλιγάρκεια, ἀν καὶ ἦνε ὅσον δύναται τις νὰ φαντασθῆ ἰσχυρογνώμον καὶ πληκτικόν.

Ἡ νοσημοσύνη τῆς καμήλου εἶνε λίαν περιορισμένη. Ἀδιάφορος πρὸς ὄλα, ἐκτὸς πρὸς τὴν τροφήν καὶ τὸ νεργόν της, δὲν δεικνύει πρὸς τὸν ἄνθρωπον μίτη ἀγάπην μίτη μίτος.

Εἰς ἄκρον ὀκνηρὰ, τὸ πρῶτον αὐτῆς κίνημα εἶνε πάντοτε τὸ τῆς ἀπειθείας, ἀμα πρόκειται νὰ ἐργασθῆ· ἔπειτα, ἀμα ἴδῃ ὅτι ἡ ὀργή της εἰς οὐδὲν χρησιμεύει, ὑποτάσσεται αὖς ἐάν ἦτο γεγραμμένον», ὡς ἀληθῆς πιστὸς τοῦ πεπρωμένου, κατὰ μίμησιν τοῦ κυρίου της, καὶ μετὰ τῆς ὑπερτάτης ἐκείνης ἀδιαφορίας τὴν ὅποιαν οὗτος δεικνύει εἰς πᾶν ὅ,τι πράττει.

Ὡς πρὸς τὴν γενναιότητα, φαίνεται ὅτι ἀγνοεῖ τί εἶνε αὕτη. Ἡ κραυγὴ ὑαίνης, ἡ ὑλακὴ κυνός, αἱ συστροφαὶ πιθήκου, ἡ

θεὰ σαύρας τὴν φοβίζουσιν. Ἐπὸ πὰς συνθήκας ταύτας δὲν εἶνε ἄπορον ὅτι ὁ βρυχηθμὸς λέοντος, ἔστω καὶ μακρόθεν ἀκουόμενος, διασκορπίζει ἐντὸς ὀλίγων στιγμῶν ὀλόκληρον καρβάνιον· ἀμέσως ἐκάστη κάμηλος ρίπτει κάτω τὸ φορτίον της καὶ φεύγει μετὰ πάσης ταχύτητος.

Οὐ μόνον τὸν ἄνθρωπον βλέπει δυσαρέστως, ἀλλὰ καὶ μετ' οὐδενὸς ζῶου συνδέει φιλίαν, πλην τοῦ ὄνου. Πόθεν προέρχεται ἡ προτίμησις αὕτη πρὸς τὸν γῆρ—Μένδιον; Πιθανῶς ἐκ τοῦ αἰσθήματος ἐκείνου ὅπερ ὠθεῖ εἰς συμπλησίαν τὰ ὄντα τὰ προσομοιάζοντα κατὰ τὸν χαρακτῆρα. Ἡ κάμηλος καὶ ὁ ὄνος θὰ μετείχον τοῦ αὐτοῦ βραβεῖου ἐάν κατὰ τύχην ἡμιλλῶντο ὡς πρὸς τὴν πεισμονήν. Προκειμένου περὶ τῆς πεισμονῆς τῆς καμήλου, ἰδοὺ τί λέγει ὁ Βρέμ, συγγραφεὺς τοῦ Βλουτῶν Ζῴων: «Πρέπει ν' ἀναβῆ τις κάμηλον διὰ νὰ ἐννοήσῃ μέχρι τίνος βαθμοῦ δύναται νὰ φθάσῃ τὸ πείσμα αὐτῆς. Ὁ ἄπειρος ἀναβάτης μεγάλως θὰ δυσκολευθῆ διὰ νὰ ἀναβῆ καὶ νὰ σταθῆ ἐπὶ καμήλου. Ὅταν τὸ ζῶον πεισμώσῃ, τετέλειται. Τότε οὐδεὶς ἢ μόνον πεπειραμένος ἄνθρωπος δύναται νὰ μείνῃ ἐπ' αὐτοῦ. Νὰ ἀναβῆ εἶνε ἤδη ἀρκετὰ δύσκολον, καθότι, πηδῶν ἐπὶ τοῦ ζῶου, πρέπει νὰ ἤξεύρῃ νὰ κρατηθῆ. Τὸ ζῶον ἐπωφελεῖται ἐκ τῆς στιγμῆς ταύτης διὰ νὰ δεῖξῃ τὴν ἀπειθειάν του. Ὁ ἀναβάτης θέλει νὰ ὑπάγῃ πρὸς νότον, εἶνε βέβαιος ὅτι τὸ ζῶον θὰ διευθύνηται πρὸς βορρᾶν· θέλει νὰ προβῆ ταχέως, ἡ κάμηλος θὰ προχωρῆ κατὰ βῆμα· θέλει νὰ ὑπάγῃ κατὰ βῆμα, ἡ κάμηλος θὰ τρέχῃ. Καὶ, δυστυχία εἰς αὐτὸν, ἐάν δὲν ἤξεύρῃ νὰ ὀδηγῆ τὸ ὑποζύγιον!»

Μήπως καὶ ὁ ὄνος δὲν πράττει πᾶ αὐτὰ; ἀλλ' οὗτος ἔχει τοῦλάχιστον μίαν δικαιολογίαν διὰ τὸν κακὸν χαρακτῆρά του· αἱ ταλαιπωρίαι τὰς ὅποιαις ὑφίσταται τοσοῦτον μετέβαλον αὐτὸν ὥστε δὲν ὀμοιάζει πλέον μὲ τοὺς προγόνους του.

Καὶ ἔπειτα ὁ ὄνος εἶνε νευρικός, ἄς μὴ ἀπατώμεθα περὶ τούτου. Δὲν θέλω ἄλλην ἀπόδειξιν εἰμὴ τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἐπίδρασιν τῶν μεταβολῶν τῆς ἀτμοσφαιρας· χαμηλόνει περιλύπως

τὴν κεφαλὴν ἢ σκιρτᾷ ἐκ φαιδρότητος, καθ' ὅσον ὁ καιρὸς φαίνεται κακὸς ἢ καλός.

Ἄς εἰπῶμεν ἐν τούτοις ὅτι ἐὰν ἡ κάμηλος ἦνε δυσάρεστος, ἐξαγοράζει τὰ ἐλαττώματά της διὰ τῆς ἐγνωσμένης λιτότητος της.

Ἡ κάμηλος τρώγει τὰ πάντα. Εὐχαριστεῖται καὶ εἰς τὰ χειρότερα νομήματα. Πολλάκις δὲν ἔχει ἄλλην τροφήν εἰμὴ ἰσχνὰ χόρτα, μαραμένα, φλογισθέντα ὑπὸ τοῦ ἡλίου, κλάδους ἡμιζήρους. Ἀναγκαζομένη ὑπὸ τῆς πείνης μασσᾷ καὶ τὰ κατεσκευασμένα ἐκ φύλλων φοίνικος πλέγματα ἢ τὰ παλαιὰ κάνιστρα.

«Ἐν τῷ Σουδάν, λέγει ὁ ἄνω μνημονευθεὶς Βρέμ, πρέπει νὰ προστατεύωσι κατὰ τῶν καμήλων διὰ φράκτου ἐξ ἀκανθῶν τὰς καλύβας τῶν ἰθαγενῶν, αἰτινες εἶνε κατεσκευασμένοι ἐκ λεπτῆς ξυλείας κακαλυμμένης ὑπὸ χόρτων, διότι ἄλλως καταστρέφουσιν αὐτὰς ἐκ θεμελίων».

Τοῦτο δὲν εἶνε περιεργὸν διὰ τὸν ἰδόντα καμήλους νὰ καταπίνωσι κλάδους μιμῶζης ἔχοντας κέντρα ἄτινα ὡς γνωστὸν εἶνε ἀρκετὰ ὀξεῖα ὥστε νὰ διατρυπῶσι καὶ αὐτὸ τὸ δέρμα τῶν ὑποδημάτων.

Πάντα ταῦτα δὲν ἐμποδίζουσι τὴν κάμηλον νὰ ἐκτιμᾷ ὡς ἀρμόζει τὰ μᾶλλον εὐχυμα φυτὰ, ἀρέσκεται δὲ αὕτη πολὺ τὰ δημητριακά, τὰ πῖσα, τοὺς κνᾶμους κτλ.

Κατὰ τὴν διὰ τῆς ἐρήμου διάβασίν του ὁ Ἄραψ, τοῦ ὁποίου τὸ φορτίον πρέπει νὰ ἦνε ὅσην τὸ δυνατόν ἐλαφρὸν, λαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ μόνον ὀλίγην κριθὴν ἐξ ἧς δίδει μίαν ἢ δύο δράκας εἰς τὸ ζῆφόν του. Καὶ τοῦτο μὲν διὰ τὴν τροφήν. Ἴδου τώρα τί λέγεται ὡς πρὸς τὴν πόσιν.

Ἐλέχθη καὶ ἐπανελήφθη πανταχοῦ καὶ διαφοροτρόπως ὅτι ἡ κάμηλος δύναται νὰ μείνῃ εὐκόλως χωρὶς νὰ πῖνῃ ἐπὶ δεκαπέντε ἢ εἰκοσὶν ἡμέρας. Τοιαύτη βεβαίωσις φαίνεται μυθώδης βεβαίως. Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι ἐὰν ἡ κάμηλος τρέφηται μὲ εὐχυμα χόρτα χλωρὰ, δηλαδὴ ἀρκούντως ὑδαρῆ, καὶ ἐὰν ἡ ἐργασία τὴν ὁποίαν ἀπαιτοῦσι παρ' αὐτῆς δὲν ἦνε ὑπερτέρα τῶν

δυνάμεών της, ὅπερ πολλάκις συμβαίνει δυστυχῶς, δύναται νὰ μείνῃ ἐπὶ μίαν ἢ καὶ δύο ἐβδομάδας χωρὶς νὰ πῖνῃ οὔτε μίαν ρανίδα ὕδατος.

Ἄλλ' ὅταν τρέφηται διὰ χόρτων δύναται νὰ ὑποφέρῃ τὴν δίψαν ἐπὶ τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας, ὅπερ ἄλλως δὲν θὰ ἐπραττεν οὐδὲν ἄλλο μηρυκαστικὸν ζῷον.

Ἐζήτησαν νὰ ἐξηγήσωσι τὴν λιτότητα ταύτην τῆς καμήλου ὡς προερχομένην ἐξ ἰδιαιτέρου δῆθεν σχηματισμοῦ τοῦ στομάχου. Ἐνόμιζον ὅτι τὰ κύτταρα τῶν δύο πρώτων διαχωρισμάτων τοῦ ὀργάνου τούτου ἦσαν δεξαμεναὶ ὕδατος ἔτι μᾶλλον, εἰς ἀρχαίας περιγραφὰς περιηγήσεων, καὶ πρὸ πάντων εἰς ἐρανισμένα συγγράμματα, ἀνεγινώσκετο ὅτι ἐν τῇ ἐρήμῳ ὄδοιπόροι, ἀποθνήσκοντες τῆς δίψης, εὕρισκον ἀκόμη ὕδωρ ἐν τῷ στομάχῳ τῆς καμήλου. Δὲν πρέπει νὰ δώσωμεν πίστιν οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν εἰς τοιαύτην φυσιολογικὴν αἵρεσιν.

Τίς ἀγνοεῖ ὅτι μετὰ τινὰ χρόνον σχετικῶς βραχύτατον, ἀπᾶσαι αἱ ἀφομοιούμεναι οὐσαι — καὶ τὸ ὕδωρ εἶνε ἐκ τούτων — ἀπορροφῶνται, χωρὶς νὰ μείνῃ ἕχνος ἐν τῷ στομάχῳ, ὅπως συντρέξωσιν εἰς τὴν θρέψιν, ἥτοι εἰς τὴν συντήρησιν τῆς ζωῆς;

Καὶ ἐν ἀκόμῃ ἡ κάμηλος φονευθῆ πριν ἢ λάβῃ καιρὸν νὰ γίνῃ ἡ ἀπορρόφησις, δὲν θὰ εὕρισκετο ἐν τῷ στομάχῳ αὐτῆς εἰμὴ δυσώδης πολτός, πρὸ τοῦ ὁποίου θὰ ἀηδίαζε καὶ αὐτὸς ὁ ἐκ δίψης ἡμιθανὴς ἄνθρωπος.

Διὰ νὰ ἤμεθα ἀληθεῖς πρέπει νὰ προσθέσωμεν ὅτι ἡ κάμηλος εἶνε κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον λιτοδίαιτος, ἀναλόγως τῆς ἀνατροφῆς της. Οὕτω αἱ κάμηλοι τοῦ Σουδάν καὶ αἱ τῆς ἐρήμου εἶνε συνηθισμένοι ἀπὸ τῆς νεότητός των νὰ μὴ ποτιζονται εἰμὴ ἀνὰ τέσσαρας ἢ πέντε ἡμέρας καὶ νὰ μὴ τρώωσιν εἰμὴ χόρτα ξηρὰ· τούτου ἕνεκα ἔχουσι μεγαλητέραν ἀξίαν διὰ τοὺς ὄδοιπόρους ἢ ἐκεῖναι τῶν καλλιεργουμένων χωρῶν, αἰτινες πάντοτε τρέφονται κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀφθόνως.

(Ἐκ τῆς France Agricole)

ΔΙΑΤΗΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΩΩΝ

Ὡς γνωστὸν, τὰ ὠὰ δὲν δύνανται νὰ διατηρηθῶσιν ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐν συναφείᾳ μετὰ τοῦ ἀέρος, δίχως νὰ ξηρανθῶσι, νὰ κενώθωσιν ἐν μέρει καὶ νὰ ἀποσυντεθῶσιν.

Ἡ ἀποσύνθεσις τῶν γονιμῶν ὠῶν ἔμεινε πρόβλημα μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς παρούσης ἑκατονταετηρίδος. Ὡς νωπὸν καὶ ὑγιές, ἐγκαταλειπόμενον εἰς ἑαυτὸ, χάνει διαρκῶς ὕδωρ διὰ τοῦ κελύφους καὶ ἀνθρακικὸν ὀξύδι διὰ τῆς ἐσωτερικῆς ἀναπνοῆς τοῦ ἐμβρύου, ὅπερ ἐκδηλοῦται διὰ τῆς αὐξήσεως τοῦ παρὰ τὸ ἕτερον τῶν ἄκρων αὐτοῦ ὑπάρχοντος ἀερικοῦ θαλάμου καὶ διὰ τῆς ξηράσεως τοῦ λευκώματος. Ἐν ἀποσυντιθεμένῳ ὠῷ τὰ ἀφθόνως ἀναπτυσσόμενα ἀέρια συγκεντροῦνται ὑπὸ τὸ κέλυφος, ἐνίοτε δὲ μέχρι τοιοῦτου βαθμοῦ, ὥστε τὸ ὠὸν διαρρήγνυται μετ' ἐκρήξεως.

Γνωστὸν εἶνε σήμερον, ὅτι ἡ ἀποσύνθεσις αὕτη τοῦ ὠοῦ ὀφείλεται εἰς ὄντα ζῶντα, εἰς βυκτηρίδια καὶ διαφόρους μύκητας, ἅτινα, ἀφοῦ εἰσδύσωσιν εἰς τὴν ὠοθήκην, εἰσέρχονται ὑπὸ τὸ κέλυφος καὶ πολλαπλασιάζονται, διαβιβρώσκοντα διαδοχικῶς τὸ λεύκωμα καὶ τὴν λέκιθον. Τὰ σπέρματα ταῦτα εἶνε συνήθως μικροσκοπικὰ καὶ διαφεύγουσι τὴν διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ ἐξέτασιν αὐτῶν.

Ἐνίοτε ἡ βλάβη τῶν ὠῶν ὀφείλεται εἰς εὐρώτας προσβάλλοντάς αὐτὰ ἐξώθεν. Οὗτοι ἀναπτυσσόμενοι ἐπὶ τοῦ κελύφους, διαπερῶσιν αὐτὸ, διακλαδίζονται εἰς τὸ λεύκωμα καὶ καρποφοροῦσιν ἐν τῷ ἀερικῷ θαλάμῳ. Ὡστε ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ ἀλλοίωσις τοῦ ὠοῦ ὀφείλεται εἰς τὰ αὐτὰ αἰτία, ἅτινα συντελοῦσιν εἰς τὴν σήψιν τῶν καρπῶν.

Ἐὰν προφυλάξωμεν τὰ ὠὰ ἀπὸ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ ἀέρος, δύνανται νὰ διαμείνωσι νωπὰ ἐπὶ ἀρκετὸν χρόνον. Πολλοὶ φυσιοδίφαι ἠδυνήθησαν νὰ μετακομίσωσιν ἐκ τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῶν Ἰνδιῶν ὠὰ πτηνῶν, περιλειφθέντα δι' ἐλαφροῦ στρώματος κηροῦ, καὶ νὰ ὑποβάλωσιν αὐτὰ ἐπιτυχῶς εἰς ἐπώασιν.

Πρὸ τινῶν ἐτῶν ἐργάζεται ἀσχολούμενοι εἰς τὴν κατεδάφιαν

παλαιοῦ τοίχου πλησίον τῆς λίμνης Maggiore (ἄνω Ἰταλία) ἀνεκάλυψαν τρία ὠὰ ὄρνιθος, ἅτινα ἀναπαυόμενα ἐπὶ στρωμνῆς ἐκ λίθων, ἦσαν κεκαλυμμένα ὑπὸ ἀμμοκονιάματος. Τὰ ἦνοιξαν καὶ ἦσαν ἀκόμη νωπὰ. Οὐδεμίαν εἶχε γείνει ἐργασία εἰς τὸ κτίριον ἐκεῖνο ἀπὸ τριακοσίων περὶ τοῦ ἐτῶν!

Μέθοδος ὀλίγον γνωστὴ εἰς τὰς ἀγρότιδας τῆς Γαλλίας συνίσταται εἰς τὸ νὰ τιθενται τὰ ὠὰ ἐντὸς βυτίου, ἀπέχοντα ἀπ' ἀλλήλων καὶ κατὰ στρώματα ἐκ τέφρας, λεπτῆς ἄμμου, τιτύρων, ρινισμάτων ξύλου, γύψου ἢ ἀνθρακος κονιοποιημένου. Ἡ μέθοδος αὕτη εἶνε ἀρκούντως ἀποτελεσματικὴ, οὐχ ἦττον τὸ ὠὸν κενοῦται κατὰ τι. Ἐπιτελειότερα μέθοδος εἶνε ἡ διατήρησις τῶν ὠῶν ἐντὸς ἀχύρων ἢ πολὺ ξηρᾶς ἄμμου, ἀφοῦ προηγουμένως καλυφθῆ ἕκαστον αὐτῶν διὰ λεπτοῦ χάρτου.

Αἱ οἰκοκυραὶ, οἱ ἔμποροι καὶ οἱ σακχαροπλάσται ἀρκοῦνται νὰ τηρῶσι τὰ ὠὰ βεβυθισμένα ἐν ὕδατι, εἰς ὃ προστεθῆ ἐν ἑκατον ἐσβεσμένης ἀσβέστου, πρὸς τοῦτο μεταχειρίζονται συνήθως δοχεῖα, ἅτινα περιεῖχον βούτυρον. Δέον δὲ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὰ ὠὰ νὰ καλύπτονται διαρκῶς ὑπὸ τοῦ ὑγροῦ. Ἐν τούτοις δέον ν' ἀναφέρωμεν, ὅτι τὰ τοιοῦτοτρόπως διατηρούμενα ὠὰ ἀποκτῶσι γεῦσιν ἠκιστα εὐάρεστον, ὅπερ μᾶς ἀναγκάζει νὰ μὴ τὰ μεταχειρίζομεθα εἰμὴ πρὸς κατασκευὴν ὀμελετῶν, ἢ εἰς ἄλλας παρασκευὰς ταιαύτου εἴδους. Τὰ ὠὰ ταῦτα βυθιζόμενα εἰς ὕδωρ ζέον διαρρήγνυνται εὐκόλως.

Ἐπιτυχάνομεν ἐξαιρετὰ ἀποτελέσματα περικαλύπτοντες τὰ ὠὰ διὰ βερενικίου ἢ ἄλλου παχέος σώματος, ὅπερ ἀνθίσταται εἰς τὴν ἐξέτμισιν τοῦ ἐσωτερικοῦ ὕδατος καὶ τὴν εἴσοδον τοῦ ἀέρος.

Ὡς περιλειφόμενον διὰ τοῦ δακτύλου μετ' ἐλαφροῦ στρώματος λινελαίου, ὅπερ ξηραίνεται μετὰ τινος ἡμέρας, διατηρεῖται νωπὸν ἐπὶ ἕξ μῆνας, ἀποβάλλον μόνον 3% τοῦ ἀρχικοῦ του βάρους. Ἐξ ἐναντίας ὠῶν μὴ τυχόν οὐδεμιᾶς προφυλάξεως χάνει ἐν τῷ αὐτῷ χρονικῷ διαστήματι 18% τοῦ ἀρχικοῦ του βάρους, μένει κατὰ τὸ ἡμισυ κενὸν καὶ ἀναδίδει δυσώδη ὀσμῆν.

Βασίζομενοι ἐπὶ τῶν ὀδηγιῶν τούτων οἱ ἔμποροι παραδί-

δουσιν εἰς τὸ κοινὸν ὡς κεκαλυμμένα διὰ βερενικίου· τοῦτο εἶνε μέσον εὐθηνόν, εὐκόλως ἐφαρμοζόμενον καὶ ἀποτελεσματικόν. Μετὰ ἓν ἔτος τὰ ὡς ταῦτα εἶνε εἰσέτι ἐξαίρετα πρὸς βρῶσιν. Τὰ διευθετοῦσι δὲ μετὰ ριτισμάτων ξύλου ἐντὸς κιβωτίων περικλειόντων ἀνά πεντακόσια τιθέμενα ὄρθια, ἵνα τὰ ἐσωτερικά μέρη αὐτῶν διατηρῶσι πάντοτε τὴν αὐτὴν θέσιν. Συνήθως μετὰ τρίμηνον τοιαύτην φύλαξιν δύνανται καὶ νὰ ἐπωασθῶσιν ἀκόμη ἐπιτυχῶς.

Τέλος δεῖον νὰ ἀναφέρωμιν καὶ ἕτερον τρόπον διατηρήσεως τῶν ὡῶν, χρήσιμον εἰς τινὰς περιστάσεις. Θραύονται τὰ ὡὰ ἐντὸς πινακίου υαλίνου ἢ ἐκ πορσελάνης καὶ τίθεται τὸ περιεχόμενον αὐτῶν ἐντὸς ἐλαφρῶς θερμοῦ κλιβάνου (φούρνοι), ὅπως ἀποξηρανθῇ ἐντελῶς. Μετὰ 24 περίπου ὥρας ἐπιτυγχάνεται μᾶζα ξηρὰ, ἣτις κονιοποιεῖται, ἢ κόνις δὲ αὕτη διατηρεῖται ἐντὸς δοχείων προφυλασσομένων ἀπὸ τοῦ ἀέρος. Ἐν χιλιόγραμμον ἐκ τῆς κόνεως ταύτης διαλύομεν ἐντὸς δύο χιλιογράμμων ψυχροῦ ὕδατος καὶ κτυπῶμεν τὴν διάλυσιν καλῶς διὰ μαγειρικοῦ μαστιγίου (σύρματος). Τὸ ποσὸν τοῦτο τῆς διαλύσεως ἀντιπροσωπεύει ἑκατὸν ὡὰ, χρησιμοποιεῖται δὲ αὕτη πρὸς κατασκευὴν ὀμελετῶν ἢ εἰς ἄλλας ἀνάγκας τοῦ μαγειρείου καὶ τοῦ ζαχαροπλαστείου.

(Ἐκ τῆς *France Agricole*)

ΟΙ ΨΥΛΛΟΙ ΤΩΝ ΚΥΝΩΝ

Οἱ ψύλλοι εἶνε παράσιτα βρίθοντα ἐπὶ τῶν σωμάτων τῶν θυμάτων αὐτῶν, εἰς τὰς τρίχας ἢ μᾶλλον εἰς τὰς κλίνας των καὶ εἰς τὰ πατώματα τῶν οἰκημάτων.

Οἱ ψύλλοι εἶνε ἔντομα ἐκ τῶν πλαγίων πεπλατυσμένα, ἅτινα οἱ φυσιολόγοι θεωροῦσιν ὡς δίπτερα ἐκφυλισθέντα καὶ ἀπολέσαντα τὰς πτέρυγας των. Τρόντι τὰ σκωληκοειδῆ νεογνά των ὑφίστανται τὰς αὐτὰς μεταμορφώσεις ὡς πολλὰ τῶν διπτέρων.

Οἱ ψύλλοι γεννῶσιν ὡς πολὺ χόνδρὰ, σχεδὸν σφαιρικά ἅτινα

δὲν εἶνε προσκεκολλημένα εἰς τὰς τρίχας ὡς αἱ κονίδες τῶν φθειρῶν· ὅταν γεννηθῶσι, πίπτουσιν εἰς τὴν κοίτην τοῦ προσβαλλομένου ζώου ἀναμιγνυόμενα μὲ τὴν κόνιν τοῦ δέρματος καὶ τὰ περιττώματα τῶν ἐφήβων φύλλων, ἅτινα ὁμοιάζουσι μὲ μικροὺς κόκκους ἀποξηρανθέντος αἵματος, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τούτῳ ἐκκολλάπτονται τὰ νεογνά ἅτινα ὁμοιάζουσι πρὸς μικροὺς σκώληκας λίαν εὐκίνητους, ζῶντας δὲ ἐκ τῆς δερματικῆς κόνεως τῶν προσβαλλομένων ζώων καὶ πρὸ πάντων ἐκ τῶν περιττωμάτων τῶν γονέων των περὶ ὧν ὠμιλήσαμεν ἀνωτέρω· τοῦτο ἔκαμιν τινὰς φυσιολόγους νὰ πιστεύσωσι καὶ νὰ εἴπωσιν ὅτι οἱ ψύλλοι τρέφουσι τὰ σκωλήκιά των δίδοντες αὐτοῖς τὸ αἷμα ὅπερ εἶχον ἐκμυζήσει.

Ὁ ψύλλος τοῦ σκύλου (*Pulex serraticeps*) δὲν διακρίνεται διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ ἀπὸ ἐκείνου τοῦ ἀνθρώπου, ἀν καὶ πρᾶγματι οἱ ὕμενες αὐτοῦ εἶνε μελανώτεροι· μόνον διὰ φακοῦ ἰσχυροῦ ἢ μᾶλλον διὰ μικροσκοπίου δύναται τις νὰ διακρίνη τὰς ἀμβλείας καὶ μελαίνας κλάνθας διατεταγμένας ὡς τοὺς ὀδόντας κτενίου εἰς τὸ ὀπίσθιον χεῖλος τοῦ προθώρακος καὶ τὸ ἐμπρόσθιον χεῖλος τῆς κεφαλῆς, αἵτινες χαρακτηρίζουσι τὸν ψύλλον τοῦτον καὶ τὰς ὁποίας δὲν ἔχει ὁ ψύλλος τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ ἄρρην ἔχει μῆκος 3 χιλιοστομέτρων καὶ πλάτος 2, τὴν ὀπισθίαν δὲ ἄκρην ἀνυψωμένην καὶ στρογγύλην ὡς ὅλοι οἱ ἄρρηνες τῶν ἄλλων εἰδῶν τῶν ψύλλων.

Ἡ θήλεια εἶνε κατὰ τὸ ἓν τέταρτον μεγαλειτέρα τοῦ ἄρρηνος, καὶ ἔχει τὸ σχῆμα στρογγυλότερον καὶ τὴν ὀπισθίαν ἄκρην οὐχὶ ἀνυψωμένην. Μεγεθύνεται ὅταν γονιμοποιηθῇ, τὰ δὲ ὡς τῆς ἄπερ κατέχουσι τὸ ἥμισυ τῆς κοιλίας τῆς εἶνε λευκὰ καὶ ἔχουσι 0 χιλ. 70 μῆκος καὶ κάπως ὀλιγώτερον πλάτος.

Τὸ ἐκ τοῦ ὡοῦ ἐξερχόμενον νεογνὸν ὁμοιάζει πρὸς μικρὸν σκώληκα λίαν εὐκίνητον· μακρὸν ὅσον σχεδὸν ὁ ἐφήβος ψύλλος, ἀλλὰ δὲν ἔχει εἰμῆ ἡμίσεως χιλιοστομέτρου διάμετρον.

Οἱ ψύλλοι φέρουσιν ὄξυ ρύγχος συγκείμενον ἐκ πολλῶν αἰχμῶν ἐν εἰδει φλεβοτομιδῶν (νυστερίων) ὅπερ βυθίζοντες εἰς τὸ δέρμα τῶν θυμάτων των ὅπως ἐκμυζήσωσι τὸ αἷμα δι' αὐτῶν.

φονται, βασανίζουσι ταῦτα, τὰ δὲ δῆγματα αὐτῶν εἶνε ὀδυνηρὰ διότι εἰσάγεται συγχρόνως δηλητηριώδης σίελος, ἀνάλογος πρὸς τὸν τῶν κωνώπων καὶ τῶν κόρων, καὶ ὅστις ὡς φυσιολογικὴν συνέπειαν ἔχει νὰ καθιστᾷ τὸ αἷμα ρευστότερον καὶ μᾶλλον ἀπορροφητόν. Ἐὸ ἐρεθιστικὸν τοῦτο ὑγρὸν παράγει ἐρυθρὰν κηλίδα, ἣτις δύναται νὰ ἔχη ἐνὸς ἑκατοστομέτρου διαμέτρου, καὶ πολλάκις βλέπομεν συγχρόνως μικρὸν οἴδημα ἢ ἐξόγκωσιν τῆς αὐτῆς ἐκτάσεως νὰ συνοδεύῃ αὐτήν. Ἡ μικρὰ αὕτη ἐξοίδησις δὲν θὰ παρήγετο διὰ τῆς ἀπλῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ὀξέος ὀργάνου δι' οὗ οἱ φύλλοι εἶνε ὀπλισμένοι ἐὰν δὲν συνωδευέτο αὕτη μετὰ δηλητηρίου· ἀπόδειξιν τούτου ἔχομεν εἰς τὸ δῆγμα τῶν κροτώνων (τσιμπουρίων), οἵτινες εἶνε πολὺ φοβερώτερον ὀπλισμένοι ἢ οἱ φύλλοι καὶ οἱ ὅποιοι ἐν τούτοις οὐδένα ἐρεθισμὸν ἢ κἂν αἰσθησὶν τινα παράγουσιν ὅταν εἰσάγωσι τὰ ἀκιδωτὸν κεντρίον των εἰς τὸ δέρμα· δὲν παρατηρεῖται ἡ παρουσία αὐτῶν εἰμὴ ὅταν ὑπερπληθῶσιν αἷματος καὶ δεκαπλασιασθῇ ὁ ὄγκος αὐτῶν.

Ἡ δερματικὴ πληγὴ ἢ προξενουμένη ὑπὸ τοῦ φύλλου δὲν ἔχει καθ' ἑαυτὴν μεγάλην σπουδαιότητα καθότι ἐξαφανίζεται αὐτομάτως μετὰ τινος ὥρας καὶ μάλιστα ταχύτερον· ἀλλ' ἢ ἀδιάκοπος ἐπανάληψις τῶν δηγημάτων τούτων ἐμποδίζει τὸν ὕπνον, ἀφαιρεῖ τὴν ἡσυχίαν καὶ δύναται ἐπομένως νὰ ἐπιφέρῃ ἀναιμίαν καὶ νευρικὴν ἐξάντλησιν πρὸ πάντων εἰς τὰ νεαρὰ ὑποκείμενα τὰ ὅποια ἰδιαιτέρως ἐπιζητοῦσιν οἱ φύλλοι.

Διὰ νὰ ἀπαλλάξωμεν κῶνα ἐκ τῶν φύλλων, δὲν πρέπει νὰ ἀρκώμεθα εἰς τὸ νὰ τοὺς καταστρέφωμεν ἐπιτοπίως, ὅπερ εὐκόλως κατορθοῦται διὰ λεπτῆς κτενός, διὰ καθαριότητος, λουτρῶν θειούχων ἢ ἐμφυσήσεως εἰς τὸ βῆθος τῶν τριχῶν ἐντομοκτόνων κόνεων, ὡς τοῦ πυρέθρου, λίαν νωπῶν· ἢ ἀκόμη ἀλείφοντες τὸ δέρμα διὰ δαφνελαίου ἢ κοινοῦ ἐλαίου ἐν τῷ ὁποίῳ ἀναμιγνύομεν ὀλίγον ταμβάκον, καὶ μετὰ δώδεκα ὥρας πλύνοντες ἐν λουτρῷ μετὰ σάπωνος. Ἀλλὰ πρέπει πρὸ πάντων νὰ καταστρέφωμεν τὴν πηγὴν τῶν φύλλων, ἣτοι τὰς φώλεας ἐνθα σκηνοῦσι μυριάδες νεογνῶν· κατορθοῦμεν δὲ τοῦτο ζεματίζοντες

διὰ ζέοντος ὕδατος τὴν κοίτην, τὰς ῥωγμὰς τῶν πατωμάτων καὶ τὸ ἐσωτερικὸν τῶν σηκῶν τῶν κυνῶν.

Ἴδου ἕτερος τρόπος ὅπως ἀπαλλάξωμεν ἐνδιαίτημα ἢ κυνοστάσιον ἐκ τῶν φύλλων τῶν κυνῶν, ὅπερ εὔρομεν ἐν εἰδικῇ τινι ἐφημερίδι καὶ, ὅπερ καταχωρίζομεν ἐνταῦθα χωρὶς νὰ ἐγγυώμεθα περὶ τῆς ἀποτελεσματικότητος αὐτοῦ, καθότι δὲν τὸ ἐδοκιμάσαμεν.

«Ἐὰν ἔχετε ἐνδιαίτημα ἢ σηκὸν σκύλων ἄτινα ἐπλημμύρησαν ὑπὲρ φύλλων, λάβετε νωπὰ θαλάσσια φύκη καὶ θέσατε αὐτὰ, κατὰ πολλοὺς μικροὺς σωροὺς (μεγέθους κεφαλῆς περίπου) ἀρεστώτας ἀλλήλων, εἰς τὰ ἐνδιαίτηματα ἢ τὸ κυνοστάσιον. Μετὰ τινος ὥρας ἀφίρειτε αὐτὰ καὶ τὰ θέτετε εἰς οἶον δῆποτε ἄχρηστον δοχεῖον· ἔχον κάλυμμα καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ πλήρες ὕδατος.

»Οἱ φύλλοι οἵτινες φαίνεται ὅτι ὀρέγονται ὑπερμέτρως τὰ φύκη συσσωρεύονται ἐπ' αὐτῶν, μεθ' ὃ ταῦτα βυθίζονται ἐν τῷ ὕδατι καὶ ρίπτονται εἰς μέρος οἶον δῆποτε ἀπομεμακρυσμένον τῆς κατοικίας.

»Ἐὰν ἦνε ἀνάγκη ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἐργασία αὕτη καὶ τοιοῦτοτρόπως ἀπαλλάσσεται τις ἐντελῶς ἀπὸ τοὺς φύλλους.»

Ὁ συγγραφεὺς τῆς συνταγῆς λέγει ὅτι διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἐπέτυχε πάντοτε πληρέτατα.

Ἐκαστὸν εἶδος φύλλου προσβάλλει ἴδιον ζῷον, ἐν τούτοις δύναται τις νὰ παρατηρήσῃ τοὺς φύλλους τοῦ κύνος διατρέχοντας τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου λ. χ. καὶ προσπαθοῦντας νὰ δῆξωσιν αὐτό· ἀλλὰ δὲν μένουσιν ἐπ' αὐτοῦ. Ἐὰν μεγάλα οἰκόβια ἡμῶν κτήνη, ἵπποι, βόες, ποῦδα, αἴγες, χοῖροι, δὲν ἔχουσι φύλλους· φαίνεται ὅτι ἡ ὄσμη τοῦ δέρματός των τοῖς ἀπρέσκει· εἰς τὰ μέρη λοιπὸν ἐνθα ἀρθουοῦσιν οἱ φύλλοι, ἀρκεῖ νὰ καλυφθῇ τις διὰ μεταχειρισμένου ἵππειου σάγματος ὅπως προφυλαχθῇ ἀπὸ τὰς ἐπιθέσεις των. Τὸ αὐτὸ μέσον δύναμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν καὶ πρὸς προφύλαξιν τῶν κυνῶν.

(Ἐκ τοῦ *Eleveur*)

Ο Χ Η Ν

Ὡς γνωστὸν, ὁ χῆν εἶνε ἐκ τῶν μᾶλλον χρησίμων ζῴων τοῦ πτηνοτροφείου, τὸ χρησιμώτερον μάλιστα μετὰ τὴν ὄρνιθα.

Εἰς τινὰ μέρη ἀρκοῦνται μόνον εἰς ἓνα ἄρρενα καὶ τινὰς θηλείας τὰς ὁποίας δὲν ἀφίουσι νὰ κλωσσήσωσι διὰ νὰ πωλῶσι τὰ ὠά. Ἀλλὰ τὸ προῖόν τῆς πωλήσεως ταύτης μόλις καλύπτει τὰ ἐξοδα τῆς συντηρήσεως τῶν χηνῶν, ἐκτὸς ἐὰν ἦνε δυνατὴ ἢ ἐλευθέρᾳ εἰς τοὺς ἀγροὺς βόσκησις αὐτῶν.

Εἰς ἄλλα μέρη ἀφίουσι μὲν τὰς χήνας νὰ κλωσῶσιν, ἀλλὰ πωλῶσι τὰ μικρὰ των εἰς ἡλικίαν δέκα ἢ δώδεκα ἡμερῶν.

Ἀλλαχοῦ ἀνατρέφουσι τὰ χηνίδια μέχρις οὗ φθάσωσι εἰς τὴν τελείαν ἀνάπτυξίν των· μετὰ τοῦτο δὲ πωλοῦνται εἰς ἀνατροφεῖς ἀσχολουμένους ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν πάχυνσιν αὐτῶν.

Τέλος εἰς τινὰς νομοὺς τῆς Γαλλίας ἀνατρέφουσι τοὺς χήνας διὰ νὰ τοὺς πωλήσωσι μετὰ τὴν τελείαν πάχυνσίν των.

Οἱ ἀρχαῖοι λαοὶ τῆς Ἀσίας εἶχον ἤδη τὸν οἰκόσιτον χῆνα. Πάντες γενικῶς παραδέχονται ὅτι ὁ φαιόχρους χῆν ὅστις κατοικεῖ τὰς ὄχθας τῆς Λευκῆς θαλάσσης, ὁπόθεν καταβαίνει νὰ φωλεάσῃ ἐν ὅλῃ τῇ κεντρικῇ Εὐρώπῃ, εἶνε ὁ πρόγονος τῶν οἰκόσιων ἡμῶν χηνῶν. Ἐὰν κρίνωμεν ἐκ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῶν ἀπογόνων τούτων, τὸ σφόδρα εὐπειθές πτηνὸν τοῦτο, εὐκόλως ὑπέκυψεν εἰς τὸν ζυγὸν τῆς δουλείας.

Ἐν τούτοις, κατὰ τὸ λέγειν τοῦ Βυρφῶνος, ὁ οἰκόσιος χῆν εἶνε ὀλιγώτερον ἀρχαῖος ἢ ἡ οἰκόσιος ὄρνις· ὅπως καὶ ἂν ἔχη τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι τὸ πτηνὸν, τοῦτο ἦτο γνωστὸν εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας καθ' ὅτι ὁ Ὅμηρος καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἀναφέρουσιν αὐτό.

Οἱ Ῥωμαῖοι ἐπεδίδοντο μετὰ προσοχῆς εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῶν χηνῶν. Ἐπρομηθεύοντο δὲ τὰ πτηνὰ ταῦτα ἐκ τῆς Γαλατίας. Ὁ Πλίνιος πληροφορεῖ ἡμᾶς ὅτι κατ' ἔτος ἐν Ῥώμῃ ἐφέροντο ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Γαλατίας ἄπειροι ἀγέλαι χηνῶν.

Γνωστὸν ποίαν ὑπηρεσίαν παρέσχον εἰς τὴν δημοκρατίαν τῆς Ῥώμης οἱ χῆνες τοῦ Καπιτωλίου ἐπὶ τῆς ὑπατείας τοῦ Μανλίου, εἰς ἀμοιβὴν δὲ ταύτης ὁ χῆν ἀφιερῶθη εἰς τὴν Ἡραν. Τούτου δὲ ἕνεκα, φαίνεται, ὁ χῆν δὲν παρετίθετο εἰς τὰ συμπόσια τῆς ἀρχαίας Ῥώμης. Ἐξ ἐναντίας παρὰ τοῖς Ἕλλησι καὶ τοῖς Αἰγυπτίοις δὲν ἐγένετο ἐπίσημον γεῦμα ἄνευ τοῦ πτηνοῦ τούτου.

Βραδύτερον ὁμοίως οἱ Ῥωμαῖοι ἔπαυσαν ἐπὶ τέλους τὸν πρῶτον πρὸς τὸν χῆνα σεβασμὸν, ἤρχισαν δὲ νὰ ἀνατρέφωσιν αὐτὸν διὰ τὴν τράπεζαν ὡς ἀπλοῦν πτηνὸν ὄρνιθοτροφείου. Οὐδενὸς μάλιστα μαρτυρίου ἐφείσθησαν ὅπως ἐπιτυχῶς ἀνάσῃ τὸ παχὺ ἥπαρ τοῦ χηνὸς διὰ τὸ ὅποιον μάλιστα εἰσέτι ἢ νεώτερα γαστριμαργία.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὁ χῆν ἐπολλαπλασιάσθη ἐν Εὐρώπῃ ἀξιοσημειώτως, σήμερον δὲ κατέχει εὐρείαν θέσιν ἐν τῇ διατροφῇ. Ἡ Γαλλία δὲ κατέστησε περιώνυμον τὸ πτηνὸν τοῦτο διὰ τῶν περιφήμων πλακουντίων ἐκ παχέος ἥπατος τοῦ χηνὸς (*pâtés de foie gras*) τῶν κατασκευαζομένων ἰδίως ἐν Στρασβούργῳ, Νεράκ καὶ ἄλλαις πόλεσι.

Εἶπομεν ὅτι ὁ φαιόχρους χῆν εἶνε ὁ πρόγονος τῶν ἡμετέρων οἰκόσιων φυλῶν, τὰς ὁποίας εἶνε δύσκολον νὰ διαχωρίσῃ τις ἀπ' ἀλλήλων, καθότι ποικίλλουσι πολὺ κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸ πτέρωμα.

Οὐχ ἥττον δυνάμεθα νὰ καθορίσωμεν δύο κυρίως φυλάς ἔχοντες ὡς βᾶσιν τὸ μέγεθος. Καὶ ἡ μὲν μεγαλητέρα φυλὴ εἶνε ἡ τῶν νομῶν Γάρνης, ἕνω Γαρρόνης καὶ Ὠδῆς, ἡ λεγομένη τῆς Θολώσης (*oie de Toulouse*). Μεταφερομένη πρὸς βορρᾶν τῶν νομῶν τούτων ἐκφυλίζεται καὶ περιστέλλεται εἰς τοὺς μετρίου μεγέθους χήνας τοὺς τοσούτω κοινούς ἐν ὅλῃ τῇ κεντρικῇ Γαλλίᾳ.

Ἡ μικροτέρα φυλὴ εἶνε ἡ ἐν τῇ ἀνατολικῇ Γαλλίᾳ γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς Μεύζης (*oie de la Meuse*). Αὕτη ἀνατρέφεται κατὰ πολυαριθμούς ἀγέλας εἰς τὴν κοιλάδα τῆς Μεύζης καὶ τῶν παραποταμιῶν αὐτῆς ἐν Γαλλίᾳ ὡς καὶ ἐν Βελγίῳ, μέχρι τῶν συνόρων τῆς Ὀλλανδίας.

Εἰς τὰς δύο ταύτας φυλάς δυνάμεθα νὰ προσθέσωμεν καὶ τρίτην, τὴν τοῦ Δουκάβεως, ἣτις ἔχει τὰ πτερὰ τῶν πτερύγων ἀνεστραμμένα ἢ βόστρυχωτά. Ἡ λίαν περίεργος αὕτη ιδιότης τῶν πτερῶν ἀπαντᾶται ὁμοίως εἰς ποικιλίαν τινὰ ὀρνίθων λεγομένων βρακωδῶν.

Οἱ χῆνες τρώγουσι σπόρους πάντῃς εἴδους, γαιώμηλα, κοκκινογούλια, καρπούς, κτλ.

Βόσκονται εἰς τοὺς ἀγροὺς ὡς τὰ πρόβατα. Διὰ τοῦτο συνήθως δὲν τοὺς τρέφουσιν εἰμὴ μὲ ὅ,τι συναντῶσιν οὗτοι κατὰ τὴν περιουσίαν των εἰς τοὺς χέρσους ἀγροὺς, εἰς τὰ βοσκήματα, εἰς τὰ δάση, κτλ.

Πλὴν τοῦ κρέατος καὶ τῶν ὠῶν του ὁ χῆν παρέχει ἡμῖν προσέτι τὸ πτίλωμα, τὰ μεγάλα πτερὰ καὶ τὸ δέριμα.

Κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς πτερορροῆσεως συλλέγονται τὰ πτίλα καὶ τὰ μεγάλα πτερὰ δὲν πρέπει ὁμοίως νὰ περιμένωμεν νὰ πέσῃ τὸ πτερόν ἀφ' ἑαυτοῦ ἀλλὰ δέον νὰ μαδῶμεν αὐτό.

Ἐν τούτοις συνήθως τὰ πτίλα λαμβάνονται ἐκ τῶν φονευθέντων χηνῶν. Διὰ νὰ διατηρηθῶσι δὲ ἐν καλῇ καταστάσει τίθενται εἰς σακκία, χωρὶς νὰ πιεσθῶσι, τὰ σακκία δὲ ταῦτα τίθενται εἰς κλίβανον μετρίως θερμὸν διὰ νὰ ξηρανθῶσι, νὰ ἀποβάλωσι τὴν φυσικὴν ὀσμὴν των καὶ νὰ καθαρισθῶσιν ἀπὸ τὰς μυριάδας ἐντόμων ἧτινα συνήθως βρίθουσιν ἐπ' αὐτῶν.

Εἰς τινὰς χώρας, ὡς εἰς τὸν νοτιὸν Βιέννη, χρησιμοποιοῦσι προστούτοις καὶ τὸ δέριμα τῆς χηνὸς ἐκδέροντες αὐτὸν μετὰ προσοχῆς. Κατεργάζεται δὲ τοῦτο ὡς τὸ τοῦ κύκνου.

Μεταχειρίζονται προσέτι τὰ πτερὰ τῶν πτερύγων πρὸς κατασκευὴν γραφίδων. Ἡ συνήθειά ὁμοίως αὕτη σχεδὸν ἐξέλιπε σπάντως σήμερον προτιμᾶται ἡ χηνεῖα γραφίς ἀπὸ τῆς μεταλλικῆς.

(Ἐκ τῆς France agricole).

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Κηκιδόμυια τῆς ἀμπέλου (Cecidomyia vitis ἢ œnophila). Τῶ κ. Τ. Ι. εἰς Τρίπολιν. Ἐ' ἀποσταλέντα φύλλα ἀμπέλου εἶνε προσβεβλημένα ὑπὸ τοῦ σκώληκος διπτέρου ἐντόμου καλουμένου κηκιδόμυια τῆς ἀμπέλου. Τὸ ἔντομον τοῦτο ἐναποθέτει τὰ ὠάρια του ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ φύλλου. Ταῦτα ἐκκολάπτονται, ὁ δ' ἐξ αὐτῶν ἐξερχόμενος μικρότατος σκώληξ ἐγκαθιδρύεται εἰς τὸ παρέγχυμα τοῦ φύλλου, οὔτινος ἀπορροφᾷ τὰς θρεπτικὰς οὐσίας, καὶ σχηματίζεται περὶ αὐτὸ φακοειδῆς μικρὰ καὶ λεία κηκίς, ἐξέχουσα ἐξ ἀμφοτέρων τῶν ἐπιφανειῶν τοῦ φύλλου. Πολλάκις ἐπὶ ἐγὸς καὶ μόνου φύλλου παρουσιάζονται πολλαὶ τοιαῦται κηκίδες, ἐν τούτοις τοῦτο ἔξακολουθεῖ ἀναπτυσσόμενον καὶ δὲν φαίνεται νὰ παρενοχλῆται ὑπ' αὐτῶν ποτῶς. Ὄταν ὁ μικρὸς σκώληξ τραφῆ καὶ λάβῃ τὴν πλήρη αὐτοῦ ἀνάπτυξιν, ὑφίσταται τὴν εἰς τέλειον ἔντομον μεταμόρφωσίν του καὶ ἐξέρχεται ἀπὸ τῆς κάτω ἐπιφανείας τοῦ φύλλου, διατρυπῶν τὴν κηκίδα εἰς τὸ κέντρον. Τὰς κηκίδας ταύτας συγχέουν πολλάκις πρὸς τὰς τῆς φυλλοξήρας, αἵτινες δὲν εἶνε φακοειδεῖς, ἀλλὰ σφαιρικαί, ἀναπτύσσονται δὲ εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν τοῦ φύλλου, εἶνε μεγαλειτέραι καὶ φέρουσιν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῶν μικρὰς ἐξοχὰς. Ἀναπτύσσονται δὲ αὐταὶ μόνον εἰς τὰς ἀμερικανικὰς ἀμπέλους. Ἡ κηκιδόμυια τῆς ἀμπέλου οὐδέποτε προξενεῖ πραγματικὰς ζημίας.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Ἡ οἴνοποιεῖα ἐν Πάτραις. Ἐν Πάτραις ἰδρύθη νῦν οἴνοποιητικὴ ἐταιρεία ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Ἀμβουργερ καὶ Φέλς, ἣτις θὰ κατασκευάζῃ οἴνους πρωτίστως ἐκ χλωρᾶς σταφίδος. Γάλλοι δὲ ἐπιχειρηματῆαι, ἀφιχθέντες ἐν τῇ πόλει ταύτῃ πρὸ

τινος, προέβησαν εις αγοράς μεγάλων ποσῶν χλωρᾶς ὠσχύτως σταφίδος πρὸς κατασκευὴν οἴνων, οὓς θὰ εἰσαγάγωσιν εἰς Γαλλίαν εὐθὺς μετὰ τὴν πρώτην ζύμωσιν αὐτῶν, ἐπωφελοῦμενοι οὕτω τοῦ μέχρι τοῦ προσεχοῦς Μαρτίου ταπεινοῦ δασμοῦ τοῦ οἴνου ἐν σχέσει πρὸς τὸν τῆς σταφίδος.

— **Ἡ φυλλοξήρα ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ** ἐξακολουθεῖ διαρκῶς ἐπικτεινομένη. Ἐσχῆτως παρατηρήθη ἐν τῷ γαλλικῷ νομῷ τῆς Μάρνης, ὅστις μέχρι τοῦδε ἐθέωρεῖτο, ὅτι ἦτο ἀπηλλαγμένος τῆς μᾶστιγος ταύτης, καὶ ἐν τῇ ἰταλικῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Περουγίας, ἣτις συμπεριλαμβάνετο μεταξύ τῶν ἀπροσβλήτων.

— **Ἡ ἐπὶ εἴκοσιν ἡμέρας κατάκλυσις τῶν φυλλοξηρωσῶν ἀμπέλων** εἶνε ἐπαρκῆς κατὰ τὰ περὶ ἄκρον τοῦ Courtiol (Feuille Vinicole de la Gironde ἀρθ. 20).

— **Ἡ φυλλοξήρα ἐν Ἰταλίᾳ.** Μέχρι τοῦ τέλους τῆς πρώτης ἐξαμηνίας τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους ἦσαν προσβεβλημένοι 298 δήμοι, ὑπετίθεντο δὲ φυλλοξηριῶντες ἕτεροι 62. Ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως δὲ τῆς φυλλοξήρας ἐν Ἰταλίᾳ (1879) μέχρι σήμερον προσεβλήθησαν ἀμπέλωνες ἐκτάσεως 666,840. Μεγαλειτέρας διαστάσεις ἔλαβεν ἡ φυλλοξήρα κατὰ πρῶτον μὲν λόγον ἐν Σικελίᾳ, ἐνθα ἀριθμοῦνται 470,000 στρέμματα προσβεβλημένα, καὶ κατὰ δεύτερον λόγον ἐν Καλαβρίᾳ, ἐνθα ἀνέρχεται ἡ φυλλοξηρικὴ ἔκτασις εἰς στρέμματα 60,338 (Bollettino di notizie agrarie, σελ. 88 β'. 1891).

— **Ὁ μέσος ὄρος τῆς κατὰ στρέμμα παραγωγῆς ἐν τοῖς ἀμπελώσεσι τοῦ Herault** (μεσημβρινῆς Γαλλίας) ὑπολογίζεται εἰς 4—5 ἑκατόλιτρα οἴνου, ἦτοι 300—400 ὀκάδας.

— **Ἡ ἐπίπασις τῆς ἀμπέλου δι' ἀσθέτου ἐνθουσιαστικῶς τὴν βλάστησιν.** Ἐν τῇ Vigne Française (1891 σελ. 185) ἀμφισβητεῖται ἡ προτεραιότης τῆς παρατηρήσεως τῶν εὐαρέστων ἀποτελεσμάτων ἐπὶ τῆς βλάστησεως τῆς ἀμπέλου, τῶν ἐπιτυγχανομένων διὰ τῶν ἀσβεστώσεων, μεταξύ τοῦ συντάκτου τοῦ Bulletin agricole de

Narbonne καὶ τοῦ κ. Serrès. Ἐν τούτοις τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα παρατηρήσαμεν ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ 1879 καὶ τὰ ἐδημοσιεύσαμεν πλειστάκις ἔκτοτε. Ἡ ἀσβεστος, ἐκτός ὅτι, ἕνεκα τῆς καυστικῆς αὐτῆς ιδιότητος, παρακωλύει τὴν ἀνάπτυξιν τῶν σπερμάτων πλείστων ὄσων κρυπτογῶμων φυτῶν, πρὸς τούτοις ἐπενεργεῖ ἐπὶ τοῦ ἐνωρὶς ἀσβεστουμένου φυτοῦ καὶ φυσιολογικῶς. Ἐπιπάσατε διὰ λεπτῆς ἀσθέτου δις ἢ τρίς ἀπὸ τοῦ τέλους Ἀπριλίου μέχρι τοῦ τέλους Μαΐου τεμάχιον ἀμπελώνος καὶ ταχέως θὰ παρατηρήσητε, ὅτι ἡ βλάστησις τούτου θὰ ἦνε εὐτραφεστέρα τοῦ ὑπολοίπου ἀμπελώνος καὶ θὰ ἔχη πράσινον χρῶμα βαθύτερον, ὅπερ εἶνε ἐνδειξις πλειοτέρας ὑγείας.

— **Ἀποχρωμάτισις ἀνοικτοῦ ῥοδίνου οἴνου.**

Ἡ ἀποχρωμάτισις τῶν οἴνων εἶνε ἐργασία λίαν λεπτή καὶ ἥτις δυσκόλως ἐπιτυγχάνει οὐχὶ διότι ἐλλείπουσιν αἱ μέθοδοι, ἀλλὰ διότι αὐταὶ δὲν ἔχουσι πάντοτε εὐαρέστους συνεπείας διὰ τὸ κατεργαζόμενον ὑγρὸν. Ὁ ζυμικός ἀνθραξὸς ἐν χρήσει εἰς τὰ χημεῖα ἐπιτυγχάνει ἐντελῶς ὡς πρὸς τὴν ἀποχρωμάτισιν, ἀλλὰ καταστρέφει τὴν γεῦσιν τοῦ οἴνου, ὅπερ εἶνε σπουδαιότατον ἀτόπημα. Ὁ φυτικός ἀνθραξὸς, ἡ ἀνθρακία τῶν ἀρτοποιῶν, ἐν κονιώδει καταστάσει, ἔχει ὡσαύτως, ἂν καὶ εἰς μικρότερον βαθμὸν, τὸ ἀτόπημα τοῦτο. Τὸ γάλα δίδει ἀρκούντως καλὰ ἀποτελέσματα, ἀλλὰ σχηματίζει ἀφθονον κατάλοιπον, κατηγορεῖται δὲ ὅτι ἀφίνει ἐν τῷ οἴνῳ συστατικὰ ζυμωτικὰ δυνάμενα νὰ παραγάγωσι μετέπειτα, ἐν θερμοκρασίᾳ ὀλίγον ὑψωμένη, ἀλλοιώσεις δυσθεραπεύτους. Τέλος, ὡς τελευταῖον μέσον, ὑπάρχει ἡ καῦσις θείου ἐν τῷ οἴνῳ. Γνωστὸν ὅτι τὸ θειῶδες ὄξύ εἶνε ἰσχυρὸν ἀποχρωματιστικόν. Οὐχ ἦττον πρέπει τὸ ὄξύ τοῦτο νὰ εἰσάγηται ἐν μεγάλῃ ποσότητι ἐν τῷ ρευστῷ, τοῦθ' ὅπερ δύναται νὰ μεταδώσῃ εἰς αὐτὸ θειοῦχον γεῦσιν δυσάρεστον· προσέτι δὲ ἐὰν εἰσέλθῃ ἀήρ εἰς τὸν οὕτω ἀποχρωματισθέντα οἴνον, οὗτος ἀπαθάλπει τὸ θειῶδες ὄξύ καὶ ἐπαναλαμβάνει ἐν μέρει τὸ ῥοδινον χρῶμά του. Ἐὰν οἱ οἴνοι περὶ ὧν πρόκειται δὲν ἦνε πολὺ ῥοδινοὶ, ἡ διύλισις αὐτῶν δι' ἀνθρακος χονδροκοπανισμένου καὶ καλῶς ἐπλυμένου ἐπαρκεῖ· καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ μὲν

τῆς διυλίσεως ὁ ῥέων ἐκ τοῦ διυλιστηρίου οἶνος εἶνε ὑπομέλας ἐπαναχυνόμενος ὁμοίως οὗτος εἰς τὸ διυλιστήριο ἐξέρχεται καθαρὸς καὶ διαυγής. Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ δοκιμάσωσι τὴν διὰ τοῦ γάλακτος ἀποχρωμάτισιν δέον νὰ χρησιμοποιοῦσιν ἡμίσειαν ὀκτὸν τοιούτου ἐπὶ ἑκατὸν ὀκτάδων οἴνου. Πρέπει ὁμοίως τὸ γάλα νὰ ἦνε ἐντελῶς ἀγνόν καὶ νωπὸν· προτιμότερον δὲ τὸ βρασμένον. Μετὰ τὴν προσθήκην τοῦ γάλακτος, ὁ οἶνος δέρεται καλῶς διὰ ῥάβδου, μεθ' ἧς ἀφίεται ν' ἀναπαυθῆ καὶ ἔπειτα μεταγγίζεται. Ἡ μετάγγισις αὕτη δύναται νὰ γίνῃ τὴν ἐπομένην ἡμέραν· δὲν πρέπει ὁμοίως ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει νὰ ἀναβληθῆ πλεόντερον, διότι ἀνάγκη ν' ἀποχωρίζηται ὁ οἶνος, ὅσῳ τὸ δυνατόν ταχύτερον ἀπὸ τῆς ἀφθόγου ὑποστάθμης ἣτις σχηματίζεται εἰς τὸν πυθμένα τοῦ δοχείου. (Ἐκ τοῦ *Moniteur Vinicole*)

Προφυλάσσονται αἱ σταφυλαὶ ἀπὸ τῶν σφηκῶν. Εἶνε γνωστὸν πόσον καταστρεπτικαὶ ἀποβαίνουσιν αἱ σφήκες εἰς τὰς ἀναδενδράδας καὶ ἰδίως τὰς φερούσας πρῶτους ἢ ὀψίμους σταφυλάς, καὶ εἰς τὰς παρὰ τὰς πόλεις ἢ τὰ χωρία ἀπομεμονωμένας ἀμπελοῦς. Παλλὰκις τὰ ὄχληρά ταῦτα ἔντομα πρὶν ἢ ἔτι ὠριμάσωσιν ἐντελῶς αἱ σταφυλαὶ κατατρώγουσι τὰς ῥάγας καὶ ἀφίνουσιν ἐπὶ τοῦ κλήματος κρεμαμένους τοὺς βροστρίχους φέροντας τοὺς φλοιούς μόνον. Πρὸς πρόληψιν τῆς καταστροφῆς ταύτης συμβουλεύεται ἐν τινι γεωργικῷ περιοδικῷ συγγράμματι νὰ φυτεύηται παρὰ τὴν ῥίζαν ἐκάστης ἀμπελοῦ μία τομάτα ἢς τὴν ἰδιάζουσαν ὀσμὴν ἀπεχθάνονται αἱ σφήκες καὶ οὕτω δὲν πλησιάζουσι τὴν ἀμπελον. Τὸ πρᾶγμα εἶνε ἄξιον δοκιμῆς ἀφ' οὗ μάλιστα εἶνε τόσον ἀπλοῦς καὶ εὐκόλος ὁ τρόπος τῆς προφυλάξεως.

— **Ἀριστον καὶ ἀπλούστατον μέσον πρὸς ἀπομάκρυνσιν τῶν πτηνῶν ἀπὸ τῶν σπορείων.** μεταχειρίζονται οἱ κηπουροὶ τῶν Παρισίων. Ἐμπήγουσι μικροὺς πασσάλους εἰς διάφορα σημεῖα τοῦ σπορείου καὶ συνδέουσιν αὐτοὺς διὰ λευκοῦ βαμβακεροῦ νήματος, ἐκτείνοντες αὐτὸ κατὰ διαφόρους διευθύνσεις, ὥστε νὰ σχηματισθῆ ἐπὶ τοῦ σπορείου εἶδος ἀραιοῦ δικτύου. Τὸ ἀπλούστατον τοῦτο καὶ κατὰ τὸ φαι-

νόμενον ὅλως παιδαριῶδες μέσον ἀπομακρύνει ἐν τούτοις πάντα τὰ πτηνὰ καὶ ἰδίως τὰ θρασύτατα σπουργίτια, ἅτινα παρὰ τὰς πόλεις εὐρίσκονται κατὰ μυριάδας.

— **Ἐπιβληθέντα εἰσαγωγικὰ τέλη κατὰ τὸ νέον γαλλικὸν δασμολόγιον εἰς τινὰ ἐνδιαφέροντα τὴν γεωργίαν εἶδη.** Ἀκατέργαστα δέρματα, μαλλὸς, τρίχες, κουκούλια, κόκκαλα, κέρατα, μαλλὸς βάμβακος, ἐλεύθερα εἰσαγωγικῶν τελεῶν. — Κηρὸς φρ. 12 τὰ 100 χιλιογράμματα γενικὸν δασμολόγιον καὶ φρ. 8 συμβατικόν. — Ὠὰ φρ. 10 τὰ 100 χιλιογράμ. γεν. δασμ. φρ. 6 συμβ. — Τυροὶ φρ. 25 τὰ 100 χιλ. γεν. δασμ. φρ. 15 συμβ. — Μέλι φρ. 15 τὰ 100 χιλιογράμ. γεν. δασμ. φρ. 10 συμβ. — Ὄσπρια ξηρὰ φρ. 3 τὰ 100 χιλ. γεν. δασμ. — Γεώμηλα 40 λεπτὰ τὰ 100 χιλ. γεν. δασμ. — Σῦκα ξηρὰ 6 φρ. τὰ 100 χιλ. γεν. δασμ. 2 φρ. συμβ. — Ἀμύγδαλα καὶ λεπτοκάρυα ἀκέραια 6 φρ. τὰ 100 χιλ. γεν. δασμ. 3 φρ. συμβ. τεθραυσμένα (ψίχα) 12 φρ. γεν. δασμ. 6 φρ. συμβ. — Μανδαρνία καὶ κινόται 15 φρ. τὰ 100 χιλ. γεν. δασμ. 10 φρ. συμβ. — Ἄλλοι ἐσπεριδοειδεῖς καρποὶ 8 φρ. γεν. δασμ. 5 φρ. συμβ. — Γλυκάνισον 20 φρ. τὰ 100 χιλ. γεν. δασμ. 15 φρ. συμβ. — Ἐλαιόλαδον καθαρὸν 15 φρ. τὰ 100 χιλ. γεν. δασμ. 5 φρ. συμβ. — Ροδέλαιον 3,000 φρ. τὰ 100 χιλ. γεν. δασμ. 2,000 φρ. συμβ. — Χυμὸς γλυκυρρίζης 12 φρ. τὰ 100 χιλ. γεν. δασμ. 10 φρ. συμβ. — Βυρσοδεψικὸς φλοιὸς, κήκι, βαλανίδια 1 1/2 φρ. τὰ 100 χιλ. γεν. δασμ. 1 φρ. συμβ. — Οἶνοι (ἴδε σελ. 316 προηγ. τεύχους). — Πνευματώδη ποτὰ 90 φρ. τὸ ἑκατόλιτρον γεν. δασμ. 80 φρ. συμβατ. (μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν φόρων κατανάλωσως). — Σταφυλαὶ τῆς τραπέζης 12 φρ. τὰ 100 χιλ. γεν. δασμ. 8 φρ. συμβ. — Σταφυλαὶ πρὸς οἴνοποιαν 15 φρ. τὰ 100 χιλ. γεν. δασμ. 8 φρ. συμβ. — Σταφίδες (ἴδε σελ. 316 προηγ. τεύχους).

— **Γεωργικὰ προϊόντα τῆς Ἰταλίας.** Ἡ Ἰταλία παράγει ἑτησίως καὶ κατὰ μέσον ὄρον

Σίτον	ἄξιας	φράγκων	803,000,000
Ἄραβόσιτον	»	»	384,000,000
Βρώμην	»	»	47,000,000

	ἀξίας	φράγκων	
Κριθὴν	»	»	47,000,000
Βρίζαν	»	»	22,000,000
Ὅρουζαν	»	»	134,000,000
Ὅσπρια	»	»	98,000,000
Κάνναβιν	»	»	72,000,000
Λίνον	»	»	20,000,000
Γεώμηλα	»	»	40,000,000
Κάστανα	»	»	82,000,000
Οἶνον	»	»	1066,000,000
Ἐλαιον	»	»	335,000,000
Καπνὸν	»	»	4,000,000
Μέταξαν	»	»	151,000,000
Ἐσπεριδοειδὲς καρποὺς »	»	»	75,000,000

— Πρὸς πρόληψιν τῆς ἐπὶ τῶν ἀπέων ἀναπτύξεως παρασιτικῶν ἀσθενειῶν, αἵτινες προξενοῦσι τὴν πρὸ τῆς ὀριμάνσεως πτώσιν ἢ τὴν δύσμορφον ἀνάπτυξιν αὐτῶν, ὁ δενδροκόμος Desfranche συμβουλεύει τὰ ἑξῆς: Ὅταν τὰ ἄπια ἔχωσι μέγεθος καρύου, τῇ βοηθείᾳ σύριγγος ἢ ψεκαστήρος ῥαντίζονται καλῶς διὰ διαλύσεως δύο μερῶν θεικοῦ χαλκοῦ ἐντὸς χιλίων μερῶν ὕδατος. Τέλος, τρεῖς ἑβδομάδας μετὰ τὸ δεύτερον ῥάντισμα γίνεται καὶ τρίτον διὰ διαλύσεως ἑξ μερῶν θεικοῦ χαλκοῦ ἐντὸς χιλίων μερῶν ὕδατος. Ἡ αὐτὴ θεραπεία δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ εἰς τὰ προσβαλλόμενα μήλα (Moniteur d'horticulture).

— Ἀποτελεσματικὴ καταπολέμησις τῶν κοχλιῶν καὶ τῶν γυμνοκοχλιῶν. Ὡς γνωστὸν, εἰς τοὺς κήπους καὶ ἰδίως εἰς τοὺς λαχανοκήπους σπουδαίας πολλάκις προξενοῦσι ζημίας οἱ κοχλῖαι καὶ ἰδίως οἱ γυμνοκοχλῖαι (γυμνοσάλιαγκαι). Τούτους οἱ κηπουροὶ ἐν Ἀγγλίᾳ καταπολεμοῦσι λίαν ἐπιτυχῶς συντηροῦντες ἐπιμελῶς ἐν τοῖς κήποις αὐτῶν βατράχους, οὓς ἄλλοτε μὲν ἠγόραζον πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον πρὸς πέντε φράγκα τὴν ἑκατοντάδα, ἤδη δὲ προμηθεύονται πρὸς τρία φράγκα τὴν δωδεκάδα. Ἡ ὑπερτίμησις, ἣν τὰ ζῷα ταῦτα ὑπέστησαν ἐν διαστήματι ὀλίγων ἐτῶν ἀποδεικνύει τὴν

χρησιμότητα αὐτῶν. Καὶ μ' ὅλον τοῦτο παρ' ἡμῖν ἐξοντοῦνται ὅπου καὶ ἂν εὑρεθῶσιν, ἀγνωστομένης τῆς μεγίστης χρησιμότητος αὐτῶν. Περὶ τῆς ἀποτελεσματικότητος τῶν βατράχων πρὸς καταπολέμησιν τῶν γυμνοκοχλιῶν ὁ κ. Νοελ, διευθυντὴς τοῦ ἐν Rouen γεωργικοῦ ἐντομολογικοῦ ἐργαστηρίου, ἀναφέρει τὸ ἑξῆς πειστικώτατον παράδειγμα: Ὁ πειραματικὸς κηπὸς του, ὅστις ἔβριθε γυμνοκοχλιῶν, ἀπηλλάγη τῶν καταστρεπτικῶν τούτων μαλακίων ἐντὸς μηνός, εὐθύς ὡς μετέφερον ἐν αὐτῷ διακοσίους βατράχους· ἤδη δὲ οὐδὲν ἐκ τῶν παντοίων ἀνθέων καὶ λαχανικῶν, τῶν καλλιεργουμένων ἐν αὐτῷ, προσβάλλεται ὑπὸ τῶν γυμνοκοχλιῶν (Ἐκ τοῦ Moniteur d'horticulture).

— Διατηροῦνται τὰ ὡὰ ἐπὶ πολὺν χρόνον, βυθίζόμενα ἐν ψυχρᾷ διαλύσει ἰτεϋλικοῦ ὀξέος (acide salicylique). Δέον ἐν τούτοις νὰ γίνηται χρῆσις αὐτῶν εὐθύς ὡς ἐξάγονται τῆς διαλύσεως. Ἡ διάλυσις παρασκευάζεται ἐντὸς βυτίου καὶ ἐν ἀναλογίᾳ τεσσάρων ὀκάδων ὕδατος καὶ ἐνὸς μεγάλου κοχλιῶν ἰτεϋλικοῦ ὀξέος, ὅπερ διαλύεται προηγουμένως ἐν μικρᾷ ποσότητι ζέοντος ὕδατος. Ἡ διάλυσις αὕτη δὲν πρέπει νὰ ἐρχηται εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῶν μετάλλων, ἅτινα προσβάλλει. Ἐν δροσερῷ δὲ καὶ ἀερικῷ χώρῳ διατηρεῖται αὕτη ἐν καλῇ καταστάσει καὶ πέραν τῶν δύο μηνῶν.

— Τὰ φρέατα καὶ αἱ κοπρίαι. Πολλάκις εἰς τὰς αὐλάς τῶν ἀγροτικῶν κτημάτων αἱ κοπρίαι ἀποτίθενται πλησίον τῶν φρεάτων. Ἀρκεῖ ἡ γῆ νὰ ἦνε πορώδης, ἵνα τὰ ἀποστάλαγματα τῶν κόπρων τούτων καταβαίνωσι καὶ ἀναμιγνύωνται μετὰ τοῦ ὕδατος, ὅπερ μεταχειρίζομεθα καθημερινῶς. Τοῦτο κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ τὸ ἔαρ δὲν παρατηρεῖται, ἐνῶ ὅτε τὰ ὕδατα εἶνε χαμηλὰ καὶ δυσκόλως ἀνανεοῦνται τὸ ἀποτέλεσμα τῆς παρὰ τὰ φρέατα συσσωρεύσεως τῶν κοπριῶν εἶνε λίαν καταληπτόν. Αἱ ἐκκρίσεις τῆς κοπρίας διαφθείρουσι τὸ ὕδωρ τῶν πλησίων φρεάτων, γνωρίζομεν δὲ χωρὶς ἔνθα ἀποβαίνει ἀδύνατος ἢ ὑπαρξίς φρεατοῦ ὕδατος ποσίμου ἀπὸ τοῦ μηνός Ἰουνίου μέχρι τέλους τοῦ φθινοπώρου. Ἄλλοτε εἰς

τινα μέρη τῆς Γαλλίας ἐσυνήθιζον κατὰ τὸν μῆνα Ἰούνιον γὰρ ῥίπτωσι δαυλοὺς ἀνημμένους εἰς τὰ φρέατα διὰ νὰ καθαρῶσι τὸ ὕδωρ. Τῷ ὄντι δὲ ἐκαθαρίζετο τοῦτο ἐν τινι μέτρῳ καὶ ἐπὶ τινας μόνον ἡμέρας, μεθ' ἧς ἐπανήρχοντο τὰ πράγματα εἰς τὴν προτέραν κατάστασιν. Συνέβη πολλάκις ν' ἀνορυχθῶσι φρέατα ὀκτώ καὶ πλέον μέτρων βάθους πλησίον μερῶν ἧτινα ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐχρησίμευον πρὸς ἀπόθεσιν κοπριῶν σταύλων καὶ ποιμνιοστασιῶν. Ἡ γῆ ἦτο πεποτισμένη ὑπὸ κατασταλάγματος τῶν κοπριῶν τούτων, εἰς τρόπον ὥστε ἐπὶ ἕν ἔτος καὶ πλέον τὰ βροχια ὕδατα ἔφερον τὸ κατάσταγμα τῶν κοπριῶν εἰς τὰ ὕδατα τῶν φρεάτων καὶ καθίστων αὐτὰ ἐντελῶς ἄποτα. Δὲν ἐγίνοντο δὲ διαυγῆ καὶ καλὰ διὰ τὰς μαγειρικὰς ἀνάγκας, εἰμὴ ὅταν ἢ ἐν τῷ ἐδάφει παλαιὰ ἀποθήκη τοῦ καταστάγματος ἐξηντλειτο ὀλοσχερῶς. Ἔχομεν διδόμενα νὰ πιστεύσωμεν ὅτι πολλαὶ ἀσθένειαι δὲν ἔχουσιν ἄλλας αἰτίας εἰμὴ τὸ ἀνθυγιεινὸν τῶν φρεατείων ὕδατων. Τούτου ἕνεκα ἐπιστῶμεν ὅπως ἰδιαιτέρως τὴν προσοχὴν τῶν κατοίκων τῶν ἀγρῶν καὶ τὴν τῶν ἐπιτρόπων τῆς δημοσίας ὑγιεινῆς ἐπὶ τῶν κινδύνων τοῦ ὁποίου παρουσιάζει ἡ διαμονὴ τῶν λιπαυμάτων τῆς ἐκκύλευς καὶ τῶν ὑρῶν πλησίον φρεάτων. (Ἐκ τῆς France Agricole)

— Ἡὼς ἐκθιάζεται ἡ ἐνθεάνη νὰ κλωσσῆ. Λάβε ξύλινον κιβώτιον ἐν τῷ ὁποίῳ, ἀπὸ σχηματίσης εἶδος φωλεῆς ἐξ ἀχύρου, θέσει δωδεκάδεκα ὠῶν ἐφθαρμένων καὶ ἀχρήστων. Ἀκολουθῶς εἰσάγεις τὴν ἰνδιάναν καὶ τὴν σκεπάζεις διὰ σάνιδος ἐφ' ἧς θέτεις μεγάλην πέτραν. Καθ' ἐκάστην ἐγείρεις τὸ πτηνὸν κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν διὰ νὰ φάγη καὶ πῖη. Μετὰ τεσσάρων ἢ πέντε ἡμερῶν τοιοῦτου εἶδους αἰχμαλωσίαν καταρτίζεται ἀρίστη κλωσσα. Τότε δὲ μόνον δύνασαι νὰ τῇ ἐμπιστευθῆς καλὰ ὡς, μεθ' ἡμέρας δὲ εἴκοσι καὶ μίαν θὰ ἔχῃ τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἴδῃς ἐκκολλητομένους, χαριτωμένους, ὠραίους καὶ δυνατοὺς νεοσσούς (Ἐκ τῆς France Agricole).